Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

11 СЕНТЯБРЬ 1967 й. 2-йил чиқиши.
ДУШАНБА № 213 (368).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

МУҚАДДАС ТУПРОҚЛАР

Қизил галстук таққан парад кийимидаги пионерлар пойтахтдаги Биродарлик қабристони ёнида бир текис саф тортиб турибди. Улар Туркистонда Совет ҳокимиятини ўрнатиш ва уни мустаҳкамлаш учун курашда жонларини фидо қилган жанговар революционерлар хотирасига ўз ҳурматларини билдириб сукут сақлаб туришибди.

— Ўртоқ шаҳар комсомол комитети мактаблар бўлимининг мудири, — деб хитоб қилади баланд овоз билан пионер қиз, — Ленин районидаги 49-мактаб Лиза Чайкина номли дружинасининг энг яхши пионерларидан тузилган отряд тантанали линейкага тайёр!

Тамара Коваленко пионерлар салюти бериб рапортни қабул қилади.

— Лизанинг кичик укалари, — деб мурожаат қилади Т. Коваленко, — Лиза, Чайкина номли дружина аъзоларига. Сизлар бугунги линейкага тошкентлик барча пионерлар номидан келдингиз. Бу линейка пойтахт комсомолларининг «Тошкент — Москва» маршрути бўйлаб ўтказган «Дўстлик» велосипед пойгасининг муваффақиятли ўтказилганлигига бағишланади.

Тошкентлик тўрт комсомол акангиз: ёш педагог Равиль Мамашев, студентлардан Алексей Голосов, Александр Гевель ва Юрий Агабобянлар пойга велосипедида Ватанимиз пойтахти — Москвагача қарийб 4 минг километрлик масофани босиб ўтдилар. Улар йўлсиз қумликлар оша не машаққатларга учрасаларда барча қийинчиликларга бардош бериб, комсомоллик сўзларининг устидан чиқдилар.

Сизлар булардан мардлик, қатъийлик, мустаҳкам дўстлик, идрок намуналарини ўрганишингиз, озгина машаққат ёки қийинчиликлар олдида қараб турмасдан, қўйилган мақсад йўлида доимо олдинга, фақат олдинга интилишингиз керак.

Ўғил-қизлар сафардан спорт кийимлари нурсизланиб, бет-қўллари шилиниб қайтган йигитларга ҳавас билан боқардилар. Пойгачилар жазирама офтоб ва шамолда қипқизил мағиздек пишиб кетганлар. Майкаларида «Тошкент — Москва» ёзуви.

— Қимматли укалар! — дея мурожаат қилади пионерларга веломарафон қатнашчилари номидан А. Гевель.

— Бир ярим ой муқаддам азиз Тошкентимизнинг худди шу жойидан бир қисм муқаддас тупроқни олиб, уни Москвадаги Номаълум солдат қабрига қўйиш учун қасам ёд этдик. Бизларга ана шундай бахтли ҳаёт инъом этган ва шу ерда абадий уйқуда ётган ота-боболаримизга берган қасамимизни унутмай уч республика, ўнлаб шаҳар ва қишлоқлар оша тупроқни авайлаб манзилга етказдик.

Туркистонда Совет ҳокимияти ғалабаси учун курашганлар қони тўкилган бу тупроқни Номаълум солдат қабрига қўйдик. Бўшаган қутичамизни эса барча совет халқлари учун муқаддас бўлган қабристон тупроғи билан тўлдирдик. Болалар, бу тупроқ ҳақиқатан ҳам муқаддасдир! Кремль девори ёнидаги бу тупроқлар энг қимматли жойлардан тўпланган. Бу тупроққа Мамаев қўрғони ва Пулково тепалиги, Панфиловчи қаҳрамонлар жанг қилган жойлар ва афсонавий Брест қалъасидаги жангларда ҳалок бўлган жангчиларнинг қони аралашган.

35 кунлик сафарни муваффақиятли ўтказиб, бугун биз ана шу тупроқни Биродарлик қабристонига қўймоқчимиз.

— Номаълум солдат қабридан келтирилган муқаддас тупроқни қўйилсин! Дружина байроғи эгилсин! — деган команда берилади.

Пойга қатнашчилари қутичадаги тупроқни олиб, гранит обелиск ёнига сочадилар. Ёш ленинчилар бу ерга ўнлаб Тошкент гулдасталарини қўядилар. Пионерлар сафи салют бериб, бир минутга сукут сақлайди. Болалар жиддий қиёфага кирадилар. «Дўстлик» командасининг аъзолари бош кийимларини ечадилар.

Т. Коваленко «Дўстлик» велосипед пойгаси қатнашчиларини шаҳар комсомол комитети Фахрий ёрлиқлар билан мукофотланганлиги ҳақидаги қарорни ўқиб эшиттиради ва уларга Фахрий ёрлиқлар тақдим этади. Пионерлар ўз акаларига гулдасталар берадилар.

— Пионерлар, коммунистик партия ишига доим тайёр туринг!

Биродарлар қабристони узра: — Доим тайёрмиз! деган сўзлар янграйди.

Тантанали линейка ёпилгач, пионерлар горн ва барабан садолари остида Қизил байроқни баланд кўтариб, қабристон ёнидан ўтадилар. Комсомоллар эса сўнгги бор Тошкент кўчалари бўйлаб, ўз велосипедларида елиб кетадилар.

Ю. МОДЕСТОВ.

✦ ✦ ✦

Суратда: «Дўстлик» велопойгаси қатнашчилари: (чапдан) Р. Мамашев, А. Гегель ва А. Голосов.

✦ ✦ ✦

Номаълум солдат қабридан келтирилган тупроқни Биродарлик қабрига тантанали қўйилиш маросими.

ИККИНЧИ АРХИТЕКТОР — МАШИНА

⊙ Программада — зилзилага чидамлилик. ⊙ Электрон мия имтиҳон қилади. ⊙ Йигирма минут ва ярим йил. ⊙ «Урал»нинг 16 муаммоси.

Колонналарга ўрнатилган етти қаватли корпус... Тошкентда қад кўтарадиган Ёшлар уйини архитекторлар мана шундай тасаввур қилдилар. Бу соҳада улар биринчи бўлиб. ўз фикрларини электрон консультантга баён этдилар.

У йигирма минут мобайнида энг қийин шароитда — тўққиз балли зилзилалар шароитида бундай конструкция чидамли бўладими ёки йўқми деган саволга жавоб берди. Унинг жавобидан шундай маъно чиқдики, бундай уйни қурса бўлади, лекин унинг кўтариб турадиган колонналарнинг формаси бошқача бўлиши керак. Хўш қандай бўлиши лозим...

Биз бу ерда электрон консультантнинг қандай фикрлаганлигини ва унинг тавсияномаларини такрорлаб ўтирмаймиз. Фақат шуни айта оламизки, архитекторлар бинонинг мустаҳкамлиги ва кўркамлигини таъминловчи маслаҳатни бажонидил қабул қилишди. Яна бу уйнинг «Пахтакор» стадиони ёнида қурилажагини ҳам айтишимиз мумкин. Ҳозирда аёқ темир-бетон колонналарнинг ўзаги бўладиган пўлат арматуралар қад кўтара бошлади.

Конструктор ва архитекторлар бажонидил қабул қилаётган маслаҳатларни «Урал-3» электрон машинаси беради. Юксак сейсмик шароитда қурилиш ишига бу машинани «Узгоспроект»нинг ҳисоблаш марказида ўргатишди. Шуни қатъий айтиш мумкинки, «Урал» Тошкентдаги ўқишдан кейин ўз шерикларидан кўп жиҳатдан афзалликларга эга бўлиб қолди.

Тошкентлик мутахассислар — қурувчи инженерлар Анатолий Лаптев, Борис Маврин ва математик Нозима Ортиқова тузиб берган программага мувофиқ машина уларни рақамлар тилига ва биноларнинг хусусиятлари формуласига айлантириб беради ҳамда уларни зилзилага чидамлилик талабларига солиштиради. Битта программанинг ўзида бинонинг оғирлиги, унинг эксплуатацияси, зилзилаларга чидамлилиги билан боғлиқ бўлган барча динамик ва статистик ҳисобларни жойлаштириш мумкин бўлди.

Эндиликда электрон синовчига Тошкент ва Ўзбекистоннинг бошқа шаҳарлари учун яратилган ҳамма лойиҳаларни текширишга беради. Машина ҳозиргина пойтахтда қурилаётган ўн олти қаватли маъмурий бинонинг хусусиятларини ҳисоблаб чиқди. Лойиҳачилар тўққиз балли зилзилага бу уй қандай чидаш беришига жавоб олишди, бинонинг айрим конструкциялари ва умумий тузилиши юзасидан маслаҳатлар олишди. Самарқандда қурилиши лойиҳалаштирилган ўн уч қаватли бинонинг ҳисоб-китоб ишлари ҳам бир лаҳзада ҳисоблаб чиқилди. Агар бу ишни логорифма линейкалари ва ҳисоблаш машиналари билан қуролланган инженерлар бажаришганидачи?

Бунинг учун қанча вақт кетишини аниқ айтолмайман, чунки, ҳисоб-китоблар машинадаги сингари ишонарли ва аниқ бўлмас эди, — дейди А. Лаптев. — Лекин бизнинг институт шароитида бундай биноларни лойиҳалаштириш ярим йилга тезлаштирилди.

Машинанинг бу афзалликларини мамлакатнинг кўпгина лойиҳалаш ташкилотлари муносиб баҳоладилар. Бинобарин зилзилага қарши курашга мослаштирилган Тошкент машинаси Совет Иттифоқининг сейсмик зоналарида ҳам ишлай бошлади...

Бинобарин Тошкент «Урал»нинг сейсмик манфаатлари чекланган эмас. Биз айтиб ўтган программа «Узгоспроект»нинг ҳисоблаш маркази томонидан ишлаб чиқилган ўн олти программанинг биридир холос. Электрон машина ҳозирнинг ўзидаёқ геодезия съёмкалари, тармоқлаб планлаштириш, водопровод ўрнатиш, транспорт схемаларини аниқлаш, шаҳар қурилиши билан боғлиқ бўлган проблемаларни ҳал қилмоқда...

«Урал»нинг лойиҳалаш ишлари билан бирга мутлақо илмий ишлари ҳам бор — «Узгоспроект»нинг ҳисоблаш марказида Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги В. Қ. Кобуловнинг шогирдлари ишлаётганлиги бежиз эмас, албатта. Олимнинг ўзи ҳам лойиҳалаш институтига тез-тез келиб туради.

Навбатда янгидан-янги программалар турибди.

«Урал-3» машинаси тобора архитектор ва конструкторлар нинг ҳамкасб шеригига айланиб бормоқда. Ҳамкасб бўлганда ҳам, жуда яхши ҳамкасбдир — ўлчаш, аниқлик, тезликда у ҳеч қачон хато қилмайди.

Е. ЕФИМОВ,
ЎзТАГ мухбири.

СУРЪАТГА-СУРЪАТ ҚЎШИБ

Чилонзорнинг 9 «а» кварталида шу кунларда қурилиш ишлари авжида. Рўпарамизда битай деб қолган бинолар кўкка бўй чўзиб турибди.

Эътиборимизни ўрта бўйли, қорачадан келган қирқ ёшлар чамасидаги бир киши ўзига тортди. Қурилиш ишларига бошқош бўлаётган бу йигит ўн тўрт йилдан бери қурилишда ишлаб, ҳамманинг ҳурматини қозонаётган Зайниддин Ғаниев экан.

159-трестга қарашли 7-қурилиш бошқармасида ғишт терувчилик касбида ишлаб юрганида уни трестга чақиришиб, янги тузилаётган 6-трестнинг 33-қурилиш бошқармасида бригадир бўлиб ишлашга таклиф этишди. Аввалига бундай масъулиятли вазифада ишлашга Зайдуддин Ғаниевнинг юраги дов бермади. Лекин, у зилзиладан зарар кўрган шаҳримиз аҳолиси учун уй-жой нақадар зарурлигини жуда яхши тушинарди. Шуларни ўйлаб, янги вазифада ишлашга розилик берди.

Мана бир йилдирки З. Ғаниев бригадага бошчилик қилиб, шаҳримизда бунёдкорлик ишлари суръатини жадаллаштиришга муносиб ҳисса қўшяпти. Бригада аъзолари болалар боғчаси биносини ва бошқа турар жой бинолари қурилишини қисқа муддат ичида тугаллаб, эндиликда тўрт қаватли 80 квартирали уй-жой биносини тезроқ қўлдан чиқариш борасида жонбозлик кўрсатаётирлар. Бунда бригадир Зайнуддин аканинг ўзи ҳам бошқаларга намуна бўлмоқда.

Зайнуддин Ғаниев бошлиқ 30 кишилик бу бригадада кунлик ва ойлик планларини 120—130 процент бажараётган ғишт терувчилардан: Ш. Шожалилов, Х. Юсупов, монтажчилардан Н. Дмитриев, В. Даниловлар бино қурилиши суръатини жадаллаштирмоқдалалар.

Зайниддин бошлиқ бу бунёдкорлар бинонинг қурилишини Улуғ Октябрь 50 йиллик тўйигача тугаллаш иштиёқида фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Н. ИРИСОВ.

ДАЪВАТ

Нурхон — пойтахтимизнинг энг обод ва гўзал кўчаларидан бири бўлиб қолди. Автобусдан тушиб кўчанинг икки атрофига назар ташласангиз, қуёш нурида бўёқлари жилваланиб турган қўш қават биноларга кўзингиз тушади.

Шулар орасида ўз қаддини ростлаётган улкан бир бино эътиборингизни ўзига тортади. Уни «Главташкентстрой»га қарашли 153-трестнинг 34-қурилиш бошқармаси қурувчилари бунёд этмоқдалар.

— Биз бунёд этаётган касалхона биноси 900 ўринга мўлжалланган. — дейди қурилиш участкасининг прораби Б. Асриев. График бўйича сентябрь ойида битказилиб фойдаланишга топширилиши керак. Шунинг учун ҳам ишлар ниҳоятда жадал суръатлар билан олиб борилмоқда.

ТЎҚИМАЧИЛАРГА ФАХРИЙ ЁРЛИҚ

Яқинда Рязань шаҳрида ВЦСПС Марказий Комитети қарорига биноан Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги шарафига «Дўстлик байрами» бўлиб ўтди. Байрамда Иттифоқимизнинг ҳамма республикаларидан ҳаваскор ёшлар турли концерт программалари билан қатнашдилар. Шулар қатори Тошкент тўқимачилик комбинати маданият саройининг халқ театри талантлари ҳам иштирок этишиб, маҳоратларини намойиш қилдилар. Унда Гулчеҳра Кабирова, Лазиз Азимов, Зуҳриддин Муҳиддинов, Жалол Жамолиддиновлар ўзбекча рақс ва куйларни ижро этишди.

Ҳасан Раҳмонов бошчилигидаги ўзбекистонлик ҳаваскорларга Рязань область Касаба союз комитетининг Фахрий ёрлиғи, турли совғалар топширилди.

Ҳозир мазкур халқ театри «50 йил» деб номланувчи композицион сюита тайёрлаяпти.

* * *

Енгил саноат ходимлари касаба союзларининг Тошкент область комитети кенгаши область бўйича киноустановкалар ишидаги социалистик мусобақалар натижасини якунлаб чиқди. Бунда 1-ўринни комбинатнинг киноустановкаси олишга муяссар бўлди. Бу ерда аҳолига кино кўрсатишда юксак натижага эришилаётганлиги ҳам алоҳида қайд этиб ўтилди.

Чевар қиз Муборак Мирсоатова Тошкентдаги кўн-галантерея фабрикаси портфеллар ишлаб чиқариш участкасининг пешқадам тикувчиларидан биридир. У сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш билан бирга смена ва ойлик топшириқларини 120-130 процент адо этади.

Суратда: Муборак Мирсоатова иш устида. М. Нуриддинов фотоси.

ЎЗ ИШИНИНГ УСТАЛАРИ

Череповец қурилиш-монтаж поездининг азаматлари Тошкентга келишганига бир йилдан ошди. Улар шу давр ичида ваъдаларига вафо қилиб, Чилонзор массивининг «В-23» кварталида ҳар бири 160 квартирали икки уйни тайёр қилишди.

Череповец қурилиш-монтаж поездининг йигитлари чиндан ҳам уста бинокорлардир. Азаматлар қурилиш суръатига-суръат қўшиб меҳнат қилишмоқда. Улар шу кварталда яна икки уйни бунёд қилишга эришдилар. Уларнинг ҳар бири 160 квартиралидир. Янги уйларнинг биринчи қавати магазин учун ажратилган. Бу уйлар ҳам яқин орада фойдаланишга топширилади.

Бундан ташқари Череповец бинокорлари пойтахтимиздаги Ц-5, кварталида ҳам икки уйни тайёрламоқдалар.

Бепоён Россиянинг навқирон шаҳридан келган бу бинокорлар келгуси йилда кўпгина ишларни амалга оширишади. 9 қаватли уй, минг ўқувчига мўлжалланган мактаб, 150 ўринли болалар комбинати ва озиқ-овқат корхонасини қуриб берадилар.

Қурилиш-монтаж поездининг бошлиғи Иван Семёкович Мишин коллективдаги энг яхши қурувчиларнинг номларини мамнунлик билан тилга олди. Булар Николай Евдокимов, Николай Смирнов, Е. Максакова, Н. Аверикова бошлиқ бригадаларнинг йигит-қизларидир. Улар кундалик топшириқларини бир ярим бараварга еткизиб адо этмоқдалар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИДАН

Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитети ва Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети Тошкент шаҳар Советининг депутати, «Главташкентстрой» партия комитетининг секретари

Армик Александрович КАПРИЕЛОВнинг

узоқ давом этган оғир касалликдан сўнг 1967 йил 10 сентябрда вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қиладилар.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

СССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи еттинчи чақириқ Олий Советнинг учинчи сессияси 1967 йил 10 октябрда Москва шаҳрида чақирилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. ПОДГОРНИЙ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1967 йил, 9 сентябрь.

Ишонч

ИШЧИ МИНБАРИ

Бригадамиз коллективи ўз аҳллиги ва меҳнатсеварлиги билан корхонамизнинг фахри ҳисобланади. Яқинда бригадамиз аъзоларига юксак ишонч билдирилди. Завод юбилей йилида ишлаб чиқариладиган бешта янги маҳсулотнинг дастлабки партияларини тайёрлаб бериб ва шу маҳсулотларни ўзлаштириб олиш бизнинг зиммамизга тушди. Биз бу янги маҳсулотларни ишлаб чиқаришга киришдик.

Албатта, кўпчиликнинг ишончига сазовор бўлиш бригадамизнинг ҳар бир аъзоси учун катта бахт ҳисобланади. Ҳамма гап ана шунга муносиб меҳнат билан жавоб беришимизда қолган.

Биз ишлаб чиқарган янги хил маҳсулотларнинг дастлабки қисми завод контролёрлари томонидан юксак баҳоланди. Бригадамиз аъзолари кундалик топшириқларини бир ярим, икки ҳиссага еткизиб адо этмоқдалар.

Август ойи планини заводда биринчилар қатори адо этиб ҳозирда сентябрь ойининг иккинчи ярми ҳисобига маҳсулот топширмоқдамиз. Бунда бригадамизнинг Тожихон Йўлдошева, Мария Румянцева, Анна Кахрамониду, Александра Гулеца каби аъзолари пешқадамлик қилмоқдалар.

Биз ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг сифатига ҳам катта эътибор бермоқдамиз. Чунки «Бирники мингга, мингники туманга» деган гап бор. Борди-ю, бригада аъзоларидан бири сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқарса, коллектив аъзоларини хижолат қилиб қўйиши мумкин. Ана шунинг учун ҳам бригадамиздаги ҳар бир киши ҳамма учун ишлаётганини ҳис этган ҳолда меҳнат қилаётир. Бу эса яхши самара беряпти. Бригадамиз аъзолари ишлаб чиқараётган маҳсулотлардан чет эл мамлакатларига кўплаб жўнатилаётганлиги бизни қувонтиради.

Бригадамиз коллективи «Улуғ Октябрь 50 йиллиги» номини олиш учун курашаётир. Шуни ҳам айтиш кераккн, биз ишдан бўш вақтларимизни жуда мазмунли ўтказамиз.

Биз шанба ва якшанба кунлари бригада аъзоларимиз билан шаҳар атрофидаги гўзал табиат қучоғида коллектив бўлиб дам оламиз. Зангори кўл бўйларида балиқ овлашни, Чимён тоғ этакларидаги соф ҳавода мириқиб дам олишни, Самарқанд ва Бухоро каби қадимий шаҳарлар бўйлаб саёҳат қилишни жуда яхши кўрамиз.

Чунки кўнгилли ҳордиқдан сўнг иш самарали бўлади.

Бригадамиз аъзоларининг фикри-ёди Улуғ санани меҳнатда янгидан янги меҳнат зафарлари билан кутиб олишга қаратилгандир. Биз меҳнат ютуқларида ўз шодлигимиз ва бахтимизни кўрамиз. Ана шунинг учун ҳам астойдил ғайрат кўрсатиб ишламоқдамиз.

Одил РИХСИЕВ.
Тошкент пластмасса буюмлари заводи йиғувчилар бригадасининг бошлиғи.

«ОҚ ОЛТИН» КАРВОН-КАРВОН

Тошкент области. Янгийўл райони областда биринчи бўлиб, пахта карвонини пахта заводига юборди. Бу завод биринчи куни 400 тонна пахта қабул қилиб олди. Юбилей йилида район хўжаликлари давлатга 63 минг тонна пахта топшириш мажбуриятини олганлар.

Суратларда: 1. Янгийўл маданият уйи бадиий ҳаваскорлари биринчи пахта карвонини қизғин қутламоқдалар.

2. Ленин номли колхознинг пахта карвони.

Қ. РОЗИҚОВ фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

БЮЛЛЕТЕННИНГ ЮБИЛЕЙ СОНИ

Чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон жамияти томонидан чиқарилаётган «Бугунги Совет Ўзбекистони» номли ойлик ахборот бюллетени жойларда қизиқиш билан ўқилмоқда. Мазкур бюллетень айни бир вақтда эсперанто тилига таржима қилиниб, кўпгина чет эл мамлакатларига ҳам юбориб турилибди.

Жамият Улуғ Октябрь революциясининг 50 йиллиги муносабати билан бюллетеннинг юбилей сонини чиқаришни ҳам планлаштирган эди. Яқинда ана шу сон кенг ўқувчилар оммасига тарқатилди.

Юбилей сонида Совет Ўзбекистонининг 50 йил ичида экономика, фан ва маданият соҳасида қўлга киритган улкан ютуқлари батафсил ҳикоя қилинган.

Кўп минг нусхада нашр этилган бюллетень чет эл мамлакатларига ҳам юборилди.

✦ ✦ ✦

ҚИЁСИЙ ОБЗОРЛАР

Фан ва техника соҳасидаги ютуқларимиз беҳисоб. Кундан-кунора янгиликнинг шоҳиди бўламиз. Ана шу кашфиётлар, тадқиқотлар ва техника янгиликларини кенг ёйишда Ўзбекистон ССР илмий-техника ахбороти ва пропагандаси институтининг роли катта.

Илмий муассаса йўли билан турли брошюралар, илмий ахборотлар мунтазам нашр этилмоқда. Уларда саноатнинг турли соҳаларида қўлга киритилаётган ютуқлар атрофлича ёритилади.

Институт техника янгиликлари чиқаришни ҳам ўз зиммасига олди. Шу юбилей йилида бундай обзорлардан ўнтаси нашр этилади.

Илғор автоматчи КПСС аъзоси Ҳайри Хўжаева Тошкент сут комбинати қаймоқ ишлаб чиқариш цехининг пешқадам ишчиларидан биридир. Шу корхонада анчадан бери узлуксиз ҳалол меҳнат қилаётган бу меҳнаткаш аёл мунтазам равишда смена ва ойлик топшириқларини анча ортиғи билан адо этиб, сифатли маҳсулот ишлаб чиқаради.

Суратда: Х. Хўжаева иш устида

М. Нуриддинов фотоси.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

ҲИСОБОТ - САЙЛОВ ЙИҒИЛИШЛАРИДА

СИФАТ — ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА

Уйсозлик комбинатининг дарвозалари ҳамма вақт очиқ. Дарвозадан кириб-чиқиб турган қудратли машиналарнинг кети узилмайди. Комбинат тайёрлаган деталлардан ҳозиргача 33 минг квартира қуриб топширилди. Фақат 1967 йилги муваффақиятлари учун комбинат Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон касаба союзлари Советининг кўчма Қизил байроғини икки марта олди. Юбилейгача комбинат яна 278,7 минг квадрат метр уй-жой, 3 болалар боғчаси 17 магазин қуриб бериши лозим.

Яқинда комбинат партия ташкилотининг ҳисобот-сайлов йиғилишида партия комитетининг секретари Э. Н. Соколов ана шундай рақамларни келтирди.

Шу билан бирга докладчи ва сўзга чиққанлар комбинат фаолиятидаги жиддий камчиликларни ҳам очиб ташладилар. Улар комбинатда чиқарилаётган панель ва темир-бетон буюмларнинг сифати талабга жавоб бермаётганини таъкидлаб ўтдилар. Яроқсиз маҳсулот ишлаб чиқариш озайиш ўрнига кўпайиб кетмоқда. Мисол учун, агарда 1966 йил давомида 2173 буюм яроқсиз топилган бўлса, фақат шу йилнинг биринчи ярмида 2279 буюм яроқсиз бўлиб чиқди. Бу иккита 48 квартирали уй кам қурилди демакдир.

1-монтаж бошқармаси партия ташкилотининг секретари Г. Мазяев партия ташкилоти маҳсулот сифатини яхшилашга қаратилган бир неча қарорлар қабул қилинганлигини, лекин аҳвол ўзгармай қолаётганини айтди. Чиқарилаётган панелларнинг 20-30 проценти яроқсиз бўлиб чиқмоқда.

Шуни айтиш кераккки, сифат масаласи бир неча бор партия комитетида, касаба союз комитетининг қўшма мажлисларида, цех партия, касаба союз ташкилотларида муҳокама қилинган. Бироқ завод ва комбинат раҳбарлари, биринчи навбатда, ишлаб чиқариш бошлиғи Л. Тарасевич, бош инженер А. Любомирский, бош технолог Ю. А. Радзивловский ўртоқлар бу камчиликларни тугатиш юзасидан тадбирлар белгиламаётирлар. Партком ва жамоат ташкилотлари ишни бу муҳим соҳасини қаттиқ назорат остига олмаган.

Маҳсулотнинг яроқсиз бўлиб қолишига сабаб нима? Бунинг сабаби цехлар, участкалар қурилиш материаллари: қум, цемент, шағал, металл билан механизмлар эса эҳтиёт қисмлар билан ўз вақтида таъминлаб турмаслигида, иш тўғри ташкил этилмаганлигидадир. Сўзга чиққан бош инженер А. Любомирский бунинг асосий сабаблари яна тажрибали ишчиларнинг кетиб қолиши, ишлаб чиқариш маданиятининг пастлиги ва цехлар, йўлларнинг чала битганлигида эканлигини айтди.

Хўш, тажрибали ишчиларнинг корхонадан кетиб қолишига сабаб нима? Йиғилиш қатнашчилари бунинг сабаби комбинатда ишчиларга маданий-маиший хизматнинг, эътиборнинг етарли эмаслигида, оммавий-сиёсий ишларнинг яхши йўлга қўйилмаганлигида эканлигини айтдилар.

Комбинат касаба союз комитетининг раиси М. П. Карачун бўлса, социалистик мусобақанинг яхши йўлга қўйилмаганлигига сабаб цех бошлиқлари, мастерларнинг бу ишга эътибор бермаганлигида, деди. Ундай бўлса касаба союз ташкилотлари нима билан шуғулланар экан? Ўртоқ Карачун бу саволга жавоб бермади.

Қўйлиқ уйсозлик комбинати партия ташкилотининг йиғилиши ўз қарорида маҳсулот сифатини яхшилаш тадбирларини кўришни завод дирекцияси, партия комитети ва касаба союз комитети зиммасига юклади.

ЮБИЛЕЙ ОБЪЕКТЛАРИДА

ШУ ҲАМ КОРПУС БЎЛДИ-Ю

Экскаватор ремонти заводидаги темирчилик-қозон цехи ёнида янги улкан металл конструкциялар корпуси қад кўтарган. Унинг на эшиклари, на дераза ойналари ва на кириш йўллари бор. Ичкарисида ускуналар ҳам ўрнатилмаган.

Ҳали қурилиш ишлари давом этаётган бу корпусга қандай қилиб ҳам станоклар ўрнатиш мумкин. Бино қурилиши 1964 йилдан буён чўзиб келмоқда. Агар, 159-қурилиш трестининг бошлиғи И. Абросимов ва «Главташкентстрой»даги раҳбар ўртоқларнинг сўзига «ишонч» ҳосил қилинса, уларнинг айтишича, бу корпус бундан икки ой муқаддам ишга тушган бўлиши керак. В. Скребнев корпусни иккинчи кварталда фойдаланишга топширилишини белгилаб берган эди. Бироқ...

Нималар қилинди

«Э. Шаҳназаров бошлиқ 10-қурилиш бошқармасининг бош пудратчилари шу йилнинг биринчи ярмида пландаги 112 минг сўмлик маблағдан фойдаланиш ўрнига атиги 27 минг сўмликка яқин маблағни ишга солдилар, холос.

Қурилишда ишлаётганларнинг сони 20 кишидан ошмайди. Пардозлаш, санитария-техника, теплофикация ишлари жуда суст олиб бориляпти. Қурувчилар цех вентиляциясини монтаж қилиш, темир йўл изларини қуриш ва территорияни ободонлаштириш ишларига ҳали қўл урганлари йўқ.

Чора кўрилишини сўрайман.

К. КАРИЦКИЙ,

экскаватор ремонт заводи директори».

Шу мазмундаги хат шу йил 28 июлда «Главташкентстрой» бошлиғининг ўринбосари В. Скребнев ва 159-қурилиш трестининг бошлиғи И. Абросимов номига юборилди.

Хўш, юбилей объектини тезроқ фойдаланишга топширишга ёрдам берадиган ва ишни жадаллаштирадиган қандай тадбирлар амалга оширилди? Очиғини айтганда, ҳеч қандай тадбир белгиланмади. Қурувчилар келиб-кетиш билан овора. 10-қурилиш бошқармасининг И. Шереватов бошлиқ 15 кишилик бригадаси ҳам ишлаб кетди. Бу бригада теплотрасса каналлари қуриш билан шуғулланди. Бригада ишларни қачон тамомламоқчи?

— Теплотрассадаги ишларни тугаллашимиз керак, — деди бригадир. 1 октябргача кислород омборхонасига парапетлар ҳам ёткизилади.

Август ойининг охирларида бу бригада объектдан олиб кетилди...

Бу объектда 67-қурилиш бошқармасининг 7 кишидан иборат Р. Дималдинова бошлиқ бригадаси ҳам ишлади.

— Ишлар бошдан ошиб ётибди, бизлар эса озчиликмиз, — дейишди ишчилар.— Прораб Ш. Каримов эса бу ерга йилда бир марта келади.

Пардозловчиларнинг бу группаси ишга келмай қўйганига ҳам ўн кун бўлди. Ҳозир ёрдамчи биноларда уч киши — Н. Мурачев, пайвандчи В. Панин, слесарь А. Панин ишлашмоқда. Булар «Ташгазсантехмонтаж»нинг 2-монтаж бошқармасидан келишган.

Бригада цехда теплофикация тармоқлари ўтказиш ишини 1 октябрда бажаришга ваъда беряпти.

Пудратчилар қаёқда

А. Сайфуллин бошлиқ «Стальмонтаж»нинг М. Фролов раҳбарлигидаги участка қурувчилари кран ости йўлларини монтаж қилиш, балка крани ва чорпоя кранлар ўрнатиш ишларини апрель ойидаёқ тугаллашлари керак эди. Бу ишлар шу пайтгача бажарилмади.

Шунингдек, ҳавони сиқиш тармоқларини монтаж қилиш ишлари ҳам поёнига етказилгани йўқ. «Трансспецстрой»нинг ўртоқ Колесников бошлиқ 5-қурилиш бошқармаси ҳам ер усти инженерлик коммуникацияларини монтаж қилиш ва ободонлаштириш юзасидан ҳеч қандай иш қилмади.

— Шуниси ҳайрон қоларлики, — дейди завод капитал қурилиш бўлимининг бошлиғи В. Баранов, — пудратчилар участкага қиё боқмай қўйдилар. Бу масалада кимларга мурожаат қилмадик, дейсиз. Ҳеч кимдан ёрдам бўлмаяпти. Еттита пудратчи ташкилотдан фақат биттаси — «Термоизоляция» ташкилотигина белгиланган ишларни поёнига етказди.

«Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» рейди

График йўқ

Бош пудратчи раиси — 10-қурилиш бошқармасининг участка бошлиғи С. Харисисдан бу муҳим объектга масъулиятсизлик билан муносабатда бўлинаётганлигининг сабабини сўрадик. У самимий жавоб бергиси келмади шекилли:

— Бу йил иш юришмаяпти... Ишлар ўлда-жўлда. Объектдаги қурилиш ишларини тугаллаш тўғрисида бир қарорга келинган график йўқ, — деди.

Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига қарашли Тошкент экскаватор ремонти заводи суғориш иншоотлари, каналлар ва сув ҳавзалари қурилишларига металл конструкциялар етказиб берадиган Ўзбекистондаги ягона корхона ҳисобланади. Корхона экскаваторлардан ташқари, насос станциялари учун дизиллар, землесосларни ҳам ремонт қилади. Юзлаб дала вагончалари ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқаради.

Заводга бир неча чет эл мамлакатлари буюртмалар берган. Шундай бўлса ҳам металл конструкциялар ишлаб чиқараётган участка ҳам ишлаб чиқариш талабига жавоб бермаяпти. Чунки, бу участка ўзига мослашмаган темирчилик-қозон цехига жойлашган.

10-қурилиш бошқармаси пудратчилари, «Главташкентстрой» ва 159-қурилиш трестининг раҳбарлари зудлик билан муҳим юбилей объекти бўлган бу бинодаги қурилиш ишларини жадаллаштиришга қаратилган қатъий тадбирлар белгилашлари керак.

Рейд бригада аъзолари:

В. Филонский — завод техника контроли бўлимининг старший мастери, халқ контроли группасининг раиси;

М. Нечаев — Киров район халқ контроли комитети раиси.

М. САВЕЛЬЕВ.

РЕВОЛЮЦИОНЕРНИНГ БАХТИ

БУГУН Ф. Э. ДЗЕРЖИНСКИЙ ТУҒИЛГАН КУНГА 90 ЙИЛ ТЎЛДИ

Феликс Эдмундович Дзержинский... Бу номни дўстлари ҳам, душманлари ҳам яхши билишади: у дўстларини жон-дилдан севар, душманларига қарши эса, ғазаб ва нафрат билан курашар эди. У революция ғалабаси учун, социализм ғалабаси учун оташин курашчиларнинг бири эди. Дунёни революцион тарзда қайта қуриш улуғ ишига ўз жасорати билан хизмат қилиб келган бу одамга совет кишилари зўр ҳурмат ва миннатдорчилик туйғуларини изҳор қиладилар.

«Правда» Пресс-бюросининг мухбири 1905 йилдан КПСС аъзоси, Феликс Эдмундовичнинг рафиқаси, содиқ дўсти ва сафдоши София Сигизмундовна Дзержинскаяга учраб, ундан Ф. Э. Дзержинскийнинг ҳаёти тўғрисида сўзлаб беришни илтимос қилди.

Қуйида ана шу суҳбат эълон қилинади.

* * *

Биринчи марта мен Феликс Эдмундович билан 62 йил муқаддам, 1905 йил январининг охирлари ёки февралининг бошларидаги қаҳратон қиш кунларидан бирида Варшавадаги яширин квартирада учрашган эдим. Гарчи мен уни биринчи бор кўраётган бўлсамда, қўнғир сочли, юмалоқ озғин, юзли, чиройли кўк кўзлари ёниб турган бу одам менга анчадан бери танишдек кўринди, дарвоқе мен, унинг тўғрисида кўп нарсани билар эдим.

Партия ишига чексиз садоқатли бу одамнинг сўзи билан иши бир жойдан чиқишини мен ўшандаёқ пайқаган эдим ва кейинчалик буни яхшироқ билиб олдим. Бутун умр Феликснинг сўзи билан иши бир эди, буни партиядагиларнинг ҳаммаси билишар эди.

Чор турмалари ва сургунлари Дзержинскийнинг иродаси ва мардлигини бука олмади. У турмадан чиқиб кетар ёки сургундан қочар экан, ҳар сафар бутун вужуди билан яна революцион ишга берилиб кетар эди. Охирги каторга тутқинидан уни қуролли ишчилар 1917 йилда, Февраль революциясидан сўнг озод қилишди. У ўзининг бутун ғайрат-шижоати ва жўшқинлиги билан социалистик революцияни тайёрлашга киришиб кетди. Октябрь кунларида у қуролли қўзғалонга раҳбарлик қилувчи ҳарбий революцион марказнинг аъзоси эди.

Совет ҳокимияти йилларида партия билан ҳукумат унга энг масъулиятли, қийин лавозимларни ишониб топширишди. У Бутун Россия фавқулодда комиссиясининг, сўнгра Бирлашган давлат сиёсий бошқармасининг раиси, ички ишлар халқ комиссари, темир йўллар халқ комиссари, Халқ Хўжалиги Олий Кенгашининг раиси бўлиб ишлади. Хуллас, большевиклар партияси уни қаерга юбормасин (партиянинг олтинчи съездидан бошлаб у доимо Марказий Комитет аъзолигига сайланиб келди), ўзининг бутун кучини, бутун ғайратини, бутун истеъдодини революция ишига, социализм қуриш ишига сарфлаб, ҳамиша ва ҳар ерда фидокорона ишлаб келди.

1918 йил майида мен ўғлим билан Швейцарияда яшаб турган пайтимда Феликс менга бундай деб ёзган эди: «Мен кураш оловининг қоқ ўртасида турибман. Мен тиним нималигини билмайдиган аскар каби яшаяпман, чунки ўз уйимизни сақлаб қолиш лозим. Узимизникилар ва ўзим ҳақимда ўйлашга фурсат йўқ. Иш ва курашдан бошқа нарсани билмайман...»

Бутун Россия фавқулодда комиссиясида ишлаш жуда қийин ва хатарли эди: Совет ҳокимиятининг ташқи ва ички душманларининг фитналарини, иғволарини ва қирдикорларини фош қилишга ва бостиришга тўғри келар эди. В. И. Ленин таъкидлаб ўтганидек, фавқулодда комиссиянинг пролетариат олдидаги хизмати ҳам шунда эди.

У Бирлашган давлат сиёсий бошқармасининг раиси бўлиб ишлар экан, айни маҳалда транспорт ва саноатни тиклаш ишлари билан ҳам жон-дилдан шуғулланди.

Феликс Эдмундович ўзининг қалб ҳароратини жуда кўп сарфлаган яна бир муҳим иш бор. Бу ҳам бўлса, болалар қаровсизлигига қарши курашдир. У оч-ночор, уй-жойсиз болаларни кўрганида юраги эзилиб кетар эди. «Биз ўзимиз учун курашаётганимиз ва жабру-жафо чекаётганимиз йўқ, — дерди у кўпинча, — балки болалар, келгуси авлодларнинг бахт-саодати деб шундай қилаётирмиз... Революция мевалари уларга насиб қилмоғи керак».

Дзержинский Бутун Россия Марказий Ижроия Комитети ҳузурида тузилган болалар турмушини яхшилаш комиссиясига бошчилик қилди. Шу комиссиянинг фаолияти туфайли минг-минглаб гўдакларнинг ҳаёти сақлаб қолинди.

Владимир Ильич Ленин, партия Феликс Эдмундовични жуда қадрлашарди. У революция душманларига шафқатсиз эди, ёш Советлар Республикасининг янги турмуш қуришига халақит берган троцкийчиларга ва бошқа душман унсурларга қарши зўр шижоат ва қаҳр-ғазаб билан курашган эди.

Феликс Эдмундович 1926 йилда партия Марказий Комитети пленумида катта, оташин нутқ сўзлаб, уйга қайтиб келгач, тўсатдан вафот этди. Марказий Комитет шу муносабат билан барча коммунистлар ва мамлакат меҳнаткашларига қарата чиқарган мурожаатида бундай деб ёзган эди: «Бизнинг партиямиз ўртоқ Дзержинский сиймосида ўзининг энг атоқли ва энг қаҳрамонона доҳийларидан биридан жудо бўлди... Баҳодирона қиёфаси, шахсий жасорати, ғоят зўр принципиаллиги, ҳаққўйлиги, бениҳоя олижаноблиги туфайли у жуда катта обрў қозонди. Унинг хизматларини баҳолаш қийин».

Дарҳақиқат, Феликс Эдмундович ўзининг бутун кучи, идроки ва ғайратини революцияга сарфлади. Унинг довюрак баҳодири бўлди, янги, эркин турмуш учун сидқидилдан курашди. 1913 йилдаёқ турмадан синглисига бундай деб ёзган эди: «Бошқалар учун ёрқин нур бўлиш, ҳамиша нур сочиб туриш — одам эришиши мумкин бўлган энг олий бахтдир». У айни шундай ҳаёт кечирди: бошқалар учун ёруғ нур бўлди ва ўзи ҳамиша нур сочиб турди.

Тошкентдаги студентлар шаҳарчасида 7500 ўринли сунъий муз спорт биноси қад кўтармоқда. Шу бинони қуришда М. Саъдинов бошлиқ монтажчилар бригадаси жонбозлик кўрсатиб ишламоқда. Улар Кустанай областидан келишган.

Суратда: М. Саъдинов бошлиқ бригада аъзолари.

А. Тўраев фотоси.

«ИНСОН ОДОБИ БИЛАН»

ЯХШИ ТОПИБ ГАПИРАР

Яхши гап — жон озуғи. Хушфеъллик, хушмуомала, — одамнинг қадр-қимматини оширадиган фазилатлардан. Ширин сўз, хушфеъл кишини кўрсангиз ҳавас қиласиз. Ҳеч бўлмаса ичингизда: «Баракалла, отангизга раҳмат!» деб қўясиз.

Одамлар, ёру биродарларимиз орасида сидқидилдан хушмуомала, андишали, барчага баббаравар дилкаш, камтар кишилар кўп учрайди. Улар одобли, яхши тарбия кўрган, файзли инсонлардир. Бундай одамлар билан учрашиб, суҳбатлашишни ҳамиша орзу қилиб юрамиз.

Яқинда бир дўстимни қидириб катта илмий муассасага бориб қолдим. Институт ректори, машҳур олим, жамоат арбоби остонада дуч келиб қолди. Назаримда зарур бир иш билан қаёққадир кетаётган экан. Лекин бизни кўриши биланоқ тўхтаб, ҳол-аҳвол сўради. «Домла, йўлдан қайтманг», дейишимизга ҳам қарамай, ичкарига қайтиб кирди. Бизни қидириб келган дўстимиз ўтирган хонага бошлаб кирди. Пича ўтиргач, табиатни чоқ қиладиган гапларни айтди-да:

— Энди бизга рухсат, жиндак ишимиз бор эди, — деб чиқиб кетди. Кўнглимиз тоғдек кўтарилди. Ҳалиги йирик олим билан бирга ишлайдиган ўртоғимиз ҳам хурсанд бўлди. Буни одамшавандалик, камтарлик деса ҳам бўлади. Асл хушфеъллик шу.

Энди бошқа бир институтнинг проректори билан ундан аввалроқ бўлган учрашувни айтиб берай. Олдиндан огоҳ қилиб қўяй, ўзимнинг бирор илтимосим билан эмас, хизмат важидан бир кишининг тақдири билан қизиқиб кирган эдим. Ҳалиги проректор ўрнидан ҳам турмади, саломимга тузукроқ жавоб ҳам қайтармади. Мен тик турганимча қотиб қолдим. Охири берухсат бўлса ҳам ўтирдим. Суҳбат асносида маълум бўлдики, проректор қўпол, дағал, одамларнинг тақдири билан қизиқмайдиган, менимча, ўша ўзи ўтирган курсини, ўша лавозимни муҳтарам қилиб турмайдиган шахс экан. Бу муқоясадан мурод шуки, одамлар борки, қанча юқори кўтарилса, қанча шуҳрати ортса ҳам, ўзини ҳокисар сезади, чинакам камтарлиги, ширинсуханлиги билан одамни ўзига мафтун, маҳлиё қилиб қўяди. Шахслар борки, амал отига миниши биланоқ димоғи кўтарилиб, кибр-ҳаво касб этади, шахслар борки, амал шотисига оёқ қўйиши биланоқ қовоғини осилтириб, дағал сўзлашни, ўзидан ёки улуғ кишиларни ҳам менсимай «сен»лаб гапиришни фазилат деб билади. Булар, хайриятки, кам учрайдиган тоифа.

Трамвайда, автобусда ёки таксида кетаётганингизда айрим шофёрлар, йўловчилар оғзидан қўпол, бежо гаплар чиқиб кетади. Яқинда таксида кетаётганимизда бир мўйсафид тўсатдан чиқиб қолди. Шофер бўйнини ойнадан чиқариб шундай сўзни айтдики, гўё бизни ҳақорат қилгандай туюлди. «Ука, кекса одам экан. Бунчалик ранжитмасангиз бўларди» десак, «Бунақаларга ҳали бу ҳам камлик қилади» деди. Эҳтимол, ўша йигитнинг ҳам отаси бордир. Наҳотки, унинг отаси ҳам йўл қоидасини билмай бузиб қўйганда, ўғлининг оғзидан чиққан гап билан ҳақорат қилиш керак бўлса?!

Ўзини ҳурмат қилмайдиган одам бировни ҳам ҳурмат қилмайди. Хушмуомала талаб одамнинг ўзи аввало ҳуштакаллум бўлиши керак, албатта.

Кези келганда шуни ҳам айтмоқчиман: телефонда гаплашганда, бировни сўраганда баъзи кишилар жуда қўпол муомалада бўладилар. Шундайлардан бирининг кимлиги аниқлангач, юзма-юз туриб гаплашилди. Кўз кўзга тушганда у жуда мулойим гаплашди. Кишида сохта хушфеъллик бўлмаслиги керак. Яхши одам телефонда ҳам, рўбарў келиб гаплашганда ҳам бирдек ҳурматни сақлайди.

Хушмуомала, маданият барча касб эгаларига ҳамма ерда ҳам керак. Лекин шундай ҳунар эгалари борки, улар кишилар билан ҳамиша муомала қиладилар. Масалан, савдо ходимларини олайлик. Харидорнинг раъйини, кўнглини билиш, савдо дўконларига келувчи кишиларни очиқ чеҳра билан кутиб олиш, ширин гап билан одамнинг кўнглини кўтариш уларга ҳам фарз, ҳам қарз.

Яқинда бир танишим шундай деб қолди: эрталаб дўконга кириб нон олдим. Узоққа борадиган эдим, дўкондордан қоғоз сўрасам жеркиб берди. Ёнимда турган ёшгина бир йигит хафа бўлганимни дарҳол сезди, шекилли, қўлидаги газетани узатди. Кун бўйи ўша йигитнинг муруvватидан хурсанд бўлиб юрдим. Ахир, жиндай нарса, бир оғиз ширин гап билан одамнинг кўнглини тоғдек кўтариш мумкин. Аксинча, арзимаган нарса, бир оғиз қўпол гап билан кўнгилни чилпарчин қилиш, дилни вайрон этиш ҳам мумкин. Яхши сўз кўнгилни тоғча кўтарса, ёмон сўз тупроқча қилади.

«Сен» ҳам «Сиз» ҳам бир оғиздан чиқади. Трамвай ёки троллейбусда кетаётганингизда тиқилинч бўлса, қўполлик билан силтаб юборган, «нари бор» деган яхшими ёҳуд «Барака топгур, сал силжиб юборинг» дейилгани созми!

Хушфеъллик, хушмуомалаликни ўргатадиган, ўқитадиган махсус мактаб йўқ. Лекин бу фазилатлар оила мактабида, ҳаёт мактабида ўқитилади. Албатта, яхши педагогларимиз, ҳурматли домлаларимиз ўқувчиларга қуруқ карраани ёдлатиш, фалон шаҳар ёки қитъа қаердалигини харитадан бехато топа билишни ўргатибгина қолмай одоб ҳам ўргатишлари, хушмуомала, хушфеъллик, назокат билан гапиришда ўзлари ўрнак бўлишлари керак. Хусусан ота-оналар оилада муомалада ҳушёр, сезгир бўлсалар, болалар ҳам уларга эргашади, тақлид қилади.

Мактабларда, ўқув юртларида тил маданияти, нутқ маданияти ҳақида гапирилади, албатта. Муомала маданияти, қонун қоидаси, одамгарчилик ҳақида оилада ҳам, кўча-кўйда ҳам, ҳамма ерда бaралла гапириш ёшларга ҳам, кексаларга ҳам фойдадан холи эмас, деб ўйлайман.

Ҳамид НУРИЙ.

ХУШФЕЪЛЛИК, ДИЛШОДЛИК ҲАҚИДА

Кулги аъзоин баданга жавлон беради, умрни узоқ қилади.

И. ПАВЛОВ.

Бир ҳафталик кулги — бир йиллик умр.

ХАЛҚ НАҚЛИ.

Доктор бемор боланинг онасига:

— Агар сиз болангизни хушнуд қилолсангиз, кулдирабилсангиз, дори-дармондан кўра афзалроқ иш кўрган бўлур эдингиз.

КУПРИН.

Сиқилган кишига кулги бахш этмоқ

Бир ботмон қанддан ҳам

билгил яхшироқ

Абдураҳмон ЖОМИЙ.

Юра билиш, тура билиш, гапира билиш, муомала қила билиш — булар арзимас нарсалар эмас.

А. МАКАРЕНКО.

Ташқи софлик ва латифлик ички мусаффолик ва гўзалликнинг ифодаси бўлмоғи лозим.

В. БЕЛИНСКИЙ.

Фақат яхшиликдан шиор келтиринг,

Агар қиш кўрсангиз, баҳор келтиринг.

Абулқосим ФИРДАВСИЙ.

Чинакам хушмуомалалик одамларга нисбатан муруватли бўлишдан иборат.

Жан Жак РУССО.

Хушмуомалалик бизга энг арзонга тушадиган ва одамлар томонидан ҳамма нарсадан қиммат баҳоланадиган фазилатдир.

М. СЕРВАНТЕС.

РЕВОЛЮЦИОНЕР ХОТИРАСИГА

Тошкент тепловоз депосининг кенг майдонига машинистлар, ремонтчи слесарлар, токарлар, хуллас бутун коллектив йиғилган.

Улар, депонинг энг кекса ремонтчи-слесари 1904 йилдан партия аъзоси, кекса революционер Николай Васильевич Шумиловнинг хотирасини абадийлаштириш ва Тошкент тепловоз депосининг 61 ёшга тўлганлигини нишонлаш учун йиғилишган.

Тошкент тепловоз депоси партия ташкилотининг секретари В. К. Давидов биринчи бўлиб сўзга чиқди. У, тепловоз депосининг ташкил топиши, унинг кекса ишчиси Николай Васильевич Шумилов ва бошқалар тўғрисида сўзлаб берди.

Сўнгра депонинг кўзга кўринарли ерига Николай Васильевич Шумилов хотирасини абадийлаштирувчи ёдгорлик тахтаси ва унинг портрети қўйилди.

А. УСМОНОВ.

ШАРҚ ЮЛДУЗИ

Куни кеча севимли ёзувчимиз Абдулла Қаҳҳор туғилган куннинг 60 йиллигини бутун республикамиз, мамлакатимизнинг адабиёт ихлосмандлари зўр тантана билан нишонладилар. «Шарқ юлдузи» журналининг яқинда босмадан чиққан 8-китобида атоқли ёзувчи юбилейига катта ўрин ажратилган. Унда ёзувчининг «Аяжонларим» комедияси босилган. П. Қодировнинг «Елқинли ижод», О. Шарафиддиновнинг «Ижод заҳмати», И. Қўчқортоевнинг «Бадиий сўз сеҳргари» ва С. Умировнинг «Деталь устаси» мақолаларида ёзувчи ижодининг ўзига хос томонлари, унинг маҳорати ҳақида ҳикоя қилинади. Шунингдек мамлакатимизнинг таниқли ёзувчилари, артистлар, адиб шогирдлари журнал орқали Абдулла Қаҳҳорни муборакбод этганлар.

Журналда Рамз Бобожоннинг «Бобом билан суҳбат» достони, Ойбекнинг «Улуғ йўл» романининг охири, Ғайратийнинг «Ленинни куйлайман» шеърлари эълон қилинган.

Республикамизда яшаб ижод қилаётган рус адибларининг шеърлари, ёш қаламкашлардан О. Мухторов, Р. Долимов, М. Ноиб, Т. Низом, Х. Расул, Ж. Алимардонов, Эркин Собировларнинг шеърлари ҳам чоп этилган. Бу сонда «Беш йиллигимиз режалари амалда» рубрикаси остида республикамиз илм-фан ва меҳнат нафасини акс эттирувчи лавҳа ва очерклар ёритилган.

Ғафур Ғуломнинг «Унитилмас сатрлари», «Санъат», «Маҳорат масалалари» рубрикалари остидаги материаллар ҳам шу сондан ўрин олган. «Йиллар, фактлар, воқеалар», «Гул қайчи» рубрикалари остида ҳам қизиқ-қизиқ материаллар бор.

АВГУСТ СОНИДА

ҒАЙРАТИЙ

ЛЕНИННИ КУЙЛАЙМАН

Ильич Ватани

Нурларга бурканган соф, майин хаво
Бағрида кезади сўлмас баҳорлар.
Хушовоз қушларнинг созида наво.
Ленин қуёш бўлиб мангуга порлар.
Бағрида кезади қўшиқ, муҳаббат,
Лениннинг даҳоси ҳар ишда машъал.
Истиқбол қомусин мазмунидир бахт,
Ҳар сатри қуёшдан йўғрилган зарҳал.
Эркин меҳнат билан гуллаган водий,
Ленин чиройи-ла яшнаган чаман.
Бағрингда Ильичнинг асл авлоди
Коммунизм сари юзланган Ватан.
Бунда инсон озод, азиз, муҳтарам,
Тафаккур забт этди юлдуз, самони.
Бу ерда доимо одамлар хуррам,
Бу ерда кўрки зўр янги дунёнинг.
Булбуллар ўқийди кумуш тонг ғазал,
Висол айёмида ишқдир сарлавҳа.
Ҳар сатри оташнок дўстлик муфассал.
Бахтимиз кўзгуси ва олтин сафҳа.
Эй, Ленин ватани — бахтлар макони,
Бошингда сайр этар қуёш-парвона.
Меҳринг зўр, тинчликнинг сен посбони,
Таърифинг бир олам ва бениҳоя.

Ленинга

Қуёш бўлиб Ленин яратди баҳор,
Асрлар орзуси, чин ҳаёт йўлин.
Ленинни деганлар бўлди бахтиёр,
Яшнади мангуга бахтиёр кўнгли.
Ленин тафаккури эски дунёга
Ўт очди, яралди янги бир олам.
Асрлар интизор бўлган зиёга
Инсонлар етишди толе билан жам.
Лениннинг даҳоси билан одамзод
Етолди тонгга ва ёруғ юлдузга.
Зулматни маҳв этди ленинчи авлод,
Интилди қуёшга, нурга, кундузга.
Лениннинг ўйлари — тинчлик қўшиғи
Куррани сайр этар, учар — ҳеч тинмас.
Саодат хабари, қўшиқ довруғи
Қуюлур дилларга ҳар он, ҳар нафас.
Ленин ўйи иқбол ва енгил парвоз,
Аждодлар йўлига бўлди бир машъал.
Ленин закоси-ла бор ишқ ила соз.
Мураббий, мушкуллар қатъий бўлди ҳал.
Қуёш каби порлоқ Ленин ғояси,
Яхши тушунади буни чин инсон.
Бу ғоя уммондай, йўқ ниҳояси,
Замири коммунизм — янги бир жаҳон.

Революция қўшиғи

Шоир бўлиб туғилмадим,
Ўтди ёшлик дарбадар.
Қўҳна дунё қучоғида
Кутардим олтин баҳор.
Ўтди йиллар, оқди сувлар.
Келди мен кутган замон.
«Аврора»нинг залпи билан
Титради рўйи жаҳон.
Революция учқунидан
Қалбимга тўлди оташ.
Исён тўлди ва ишқ тўлди.
Ҳаёт гўзал, мунаққаш.
Революция илҳом берди,
Ильич шеъримга мазмун.
Қалам берди, гул ҳаётни
Куйладим тинмай кун-тун.
Қўшиқ бўлди менга қуёш,
Қўшиқ, севги-муҳаббат.
Қўшиқ бўлди эзгу тилак,
Халқлар орзу қилган бахт.
Қўшиқ бўлди эркин меҳнат
Нашидаси лабларда.
Қўшиқ бўлди дўстлик меҳри,
Қайнаб тошди қалбларда.
Қўшиқ бўлди ҳар сатримда
Висол, лаззатли онлар,
Қўшиқ бўлди юрак ўти,
Вафо, аҳду паймонлар.
Одат бўлди куйлаш баҳор
Ва тинчлик таронасин.
Бахтиёрман куйлай олсам
Лениннинг замонасин.

Ленин шаҳри

Ильични кутгансан очиб кенг қучоқ,
Фазони ёритди ярқираб қуёш.
Кутгандинг ою йил термилиб узоқ,
Эй Ленин ватани, исёнларга бош.
У сулув Разливнинг мовий тўлқини,
Долғаси, шовқини ҳамон эсимда.
«Искра» шуъласин ўчмас учқуни,
Ўт очган ва ёнган вулқон эсимда.
Сен кутдинг Ильични, янги бир дунё
Зулматни емириб бўлди намоён.
Сен кутдинг абадий ўчмас нур, зиё,
У сенга бахш этди озод бир жаҳон.
Сен бўлдинг бахтларга қутлуғ остона,
Илк бор қадамини қўйди улуғ зот.
Ер юзи сени дер қалбдан парвона.
Ўзингдан бошланди келажак ҳаёт.
Нева тўлқинлари ҳамон шивирлар,
Ильични қутлади у кумуш саҳар.
Хотирдан чиқмайди талай асрлар
Қуёш лавҳасида порлаган шаҳар.

«Аяжонларим» спектаклидан бир кўриниш.

СУРАТДА: Каримжон ролида артист П. Саидқосимов, Бўстон ролида Узбекистон ССР халқ артисти Тошхон Султонова, Жамол ролида Узбекистонда хизмат кўрсатган артист Жўра Тожиев.

Абдулла ҚАҲҲОР

АЯЖОНЛАРИМ

Учинчи парда

Бешинчи кўриниш

Ўша ҳовли. Ойдин кеча. Узоқда сой шовиллайди. Булбул сайрайди. Хўроз қичқиради. Бўстон сўрида ғарибона ётибди. Девордан Каримжон қарайди ва пастда турган кимгадир бир нималар дейди. Девордан кесак кўчиб тушади. Бўстон дарров бошини кўтаради. Каримжон ғойиб бўлади.

Бўстон (бошини кўтариб). Пишт! Пишт-э!.. йўқ-йўқ, пиш-пиш-пиш!.. Кела қол, жонивор, ёнимда ёт, ёлғизман.. пиш-пиш... (Бошини қўяди, яна кўтаради.) Ма, пиш-пиш-пиш.. Уф! Йигитнинг ақли икки кўзида бўлар экан-да! Туғиб, бола ўстириб, шунча йил йўлига нигорон бўлиб... шуми? Хаҳҳ, қариб қувватдан кетадиган чоғимда ғариб бўлдимми? (Ўпкаси тўлиб.) Пиш-пиш-пиш.. (Бошини қўяди, куйиниб йиғлайди; секин ўрнидан туради, кўрпа сўридан сирғаниб тушади; йиғлаганича ҳовлини кезади, «қора хат ўқиган жой»даги ниҳолни қучоқлаб хўнграйди, сўнг, телба бир ҳолда кўчага чиқиб кетади.)

Девордан Умида қарайди, ерга тушиб ётган кўрпани кўриб ҳайрон бўлади ва пастдаги кимгадир ҳовлиқиб бир нималар дейди. Ҳаял ўтмай кўча эшигида Каримжон билан Умида пайдо бўлади.

Каримжон (Сўрининг олдига келади). Умидахон, аям йўқлар!

Умида (тасалли бериб). Уйқулари қочган бўлса юргандирлар-да! (Атрофга.) Ая! Ая!

Каримжон. Э-э, сиз чақирманг! (Атрофга.) Ая! Ая!

Умида. Менга қаранг, Каримжон ака, Хайрихонларникида бўлмасинлар тағин?

Каримжон. Йўғ-э!.. Тўтинисо холамни кўз олдингизда ҳайдаб солдилар-ку. Лекин бир кириб чиқмайсизми?

Умида. Ҳозир... (Кетади).

Каримжон (ўзича). Ўҳў!. Қишлоққа борамиз, у ёғини ундоқ, бу ёғини бундоқ қилиб ҳамма касалликни ҳайдаб чиқарамизу, ҳолва еб ётамиз, деб ўйлабмиз! Қишлоқда докторга касалликдан бошқа мана бунақа ишлар бор экану!. «Эскини эплагунча эсинг кетади», дегани шудирда!

Умида, уйқусираган Хайри киради.

Кечирасиз, Хайрихон...

Хайри. Вой ўлай... Кечқурун не маҳалгача гаплашиб ўтирган эдим «Қишлоқдан бошимни олиб чиқиб кетаман», деган эдилар, мен юпатган эдим...

Каримжон (зўр ташвишда). Шунақами?.. Бемаҳалда қаёққа борадилар?...

Умида. Шу атрофдан кетганимиз йўққу, ҳовлидан чиққан бўлсалар кўрмасмидик? Сутдай ойдин..

Учови уч томонга кетади. Умида билан Каримжоннинг «Ая!» деб, Хайрининг «Хола!» деб чақирган товуши борган сайин узоқлашади.

Кўча эшигида Шакар билан Ашуралиев пайдо бўлади.

Шакар. Умидахон! Қизим!
Ашуралиев. Каримжон!

Иккови ичкарига қулоқ солади.

Тўтинисонинг товуши. Ҳайрихон! Хо, Ҳайрихон! (Киради.) Ие! Ассалому алайкум!.. Нима қилиб юрибсизлар?

Шакар. Умида билан Каримжон Бўстонбувидан хабар олгани келишган эди, алламаҳал бўлиб қолди, дараги йўқ... Ўзингиз нима қилиб юрибсиз?

Тўтинисо. Уйғониб қарасам Ҳайрихон ўрнида йўқ! Ҳайронман, қаёққа кетди экан?

Ашуралиев. Каримжон билан Умидахоннинг-ку узри бор, ойдин кеча... сизнинг қизингиз қаёққа кетади?

Шакар. Учови Бўстонбувига тушунтираётгандир-да!

Ичкарига қулоқ солишади.

Тўтинисо. Сиз киринг-чи!

Шакар. (тинглаб, оёқ учида сўрининг олдига боради). Ҳеч ким йўқ!

Ашуралиев. Ундоқ бўлса Бўстонбувини алдаб-сулдаб ҳовлига олиб кетишипти! Қани, юринг, ўртоқ Ашуралиева!

Тўтинисо. Ҳайрихонни айтиб юборинглар!

Ашуралиев билан Шакар кетади. Тўтинисо узоқдан келаётган кимнидир кўриб кўрқиб кетади ва ўзини панага олади. Арвоҳ сингари Бўстон телба бир аҳволда, тентираб киради ва сўрига аранг етиб бориб ўзини ташлайди.

(Беихтиёр унинг олдига боради.) Бўстонбуви, нима бўлди, сизга нима бўлди? Қаёқда эдингиз?

Бўстон (бошини кўтаради). Қўрқдим...

Тўтинисо. Нимадан қўрқдингиз? Қаёққа борган эдингиз?

Бўстон. Сой... сой бўйига борган эдим. Искандар ҳам сувга айтган-ку ҳасратини... Мен ҳам ҳасратимни айтмоқчи эдим, сув тилга кирди. (Эти жунжикиб.) Тилга кириб: «ғариб экансан, бенаво экансан, кел қўйнимга», деди.

Тўтинисо. Ўзингизни ўзингиз ғариббенаво қилиб ўтирибсиз-ку; мени, қиёматлик қўшнингизни ҳайдаб солдингиз, қудангизни хафа қилдингиз, ўғлингиздан, келинингиздан юз ўгирдингиз.., Сув шунақа деганда сиз нима дедингиз?

Бўстон. (Тўтинисонинг елкасига бошини қўйиб дир-дир титрайди). Йўқ, дедим! Йўқ, дедим! Болам бор, дедим!

Тўтинисо. Ха, ана энди ўзингизга келдингиз!

Радио. Диққат! Диққат! Эшитингиз! Колхоз радиоузелидан гапираётибмиз! Колхозчи ўртоқ қўшнингизни уйғотинг! Қўшнингизни уйғотинг!

Бўстон (ваҳима қилиб). Вой яна уруш бошланди!

Тўтинисо. Нафасингизни ел есин!

Радио. Микрофонимиз олдида раисимиз Жамол ота! Жамол ота! Эшитингиз!

Жамолнинг товуши. Колхозчи ўртоқлар, бемаҳалда уйғотганимиз учун хафа бўлмайсизлар... Бундан тахминан икки соат бурун ҳурматли докторимиз Каримжоннинг аяси...

Бўстон. Вой!..

Жамолнинг товуши. ...яъни ҳурматли докторимиз Умидахоннинг қайнанаси Бўстонбуви Эрматова йўқолиб қолди.

Бўстон. Вой!...

Жамолнинг товуши. Бўстонбуви уйкусираб ўрнидан туриб кетипти. Шунақа касали бор экан. Бўстонбувини ким қаерда кўрса маҳкам ушлаб, бетўхтов идорага олиб келсин! Умидахон, Каримжон учовимиз идорада бўламиз.

Тўтинисо. (Бўстонни маҳкам ушлаб судрайди). Юринг бу ёққа!

Бўстон. Шошманг!

Тўтинисо. Юринг деяпман!

Бўстон. Раис колхозчиларга айтди-ку, сиз нега мени судрайсиз, колхозчи эмассиз-ку?

Тўтинисо. Яслида ишлайдиган бўлганимдан кейин колхозчиман!

Иккови торт-торт қилиб турганда радио эълонни такрорлайди, лекин кўча-кўйда ғовур, ҳайқириқ автомобилларнинг гудоги унинг товушини босиб кетади. Шу чоқ Хайри югуриб киради, онасини эшик олдидан тополмай ичкарига қарайди ва буларни кўриб бир оз анграйиб қолади-ю, югурганича кетади.

Бўстон. Тўтинисо деяпман, қўйворинг!

Тўтинисо. Ахир раисга кўриниш беринг, қишлоқ тинчисин!

Бўстон. Бормайман! Бормайман! Раисга нима дейман?

Тўтинисо. Менга нима деган бўлсангиз шуни айтасиз-да!

Бўстон. (ялиниб). Жон Тўтинисо, шу гап орамизда қолсин!... Шошманг, нафасимни ростлаб олай...

Радио. Диққат! Диққат! Колхозчи ўртоқлар, Бўстонбуви Эрматова топилди! Бўстонбуви Эрматова топилди!...

Бўстон. Ана, топилибман!

Умида, Каримжон, Жамол, Хайри киради. Тўтинисо раисга воқеани айтиб беради.

Каримжон (хуноб). Ая! Аяжон! Бу нима қилганингиз!

Бўстон. Жамол айтди-ку, уйқусираганим..-

Умида. Қаёқда эдингиз?

Бўстон Менми?

Жамол. Ҳа, сен! Қаёқда эдинг, имонсиз!

Бўстон (юзига қаролмай). Уйқусираб Тўтинисоникига кирибман... Гаплашиб ўтириб қолибмиз... (Тўтинисога.) Айтсангиз-чи!

Жамол. Шунақами?.. Сой бўйида нима қилиб юрган эдинг?

Бўстон. Уйқусираб...

Жамол. Хўп. Искандарнинг-ку шохи бор экан, ҳасратини одамларга айтолмай сувга айтган экан! Сенинг сувга айтадиган қанақа ҳасратинг бор эди? Ўғлинг доктор, келининг доктор, бирбирига хўп муносиб, бир-бирини яхши кўради—ҳасратинг шуми? Буни сувга айтиб нима қилар эдинг? Сувдан нима садо чиқади? Киройи айтганга праша одамларга айт! Ҳали ҳам бўлса радиони тўғрилатиб берай, қишлоқ ухлаганича йўқ, бир ҳасрат қилгин!

Ашуралиев. Сиз ҳасрат қилинг, мен муножат чалиб тураман.

Жамол. Юр бу ёққа! Ғарибман дегин! Бенавоман дегин! (Бўстоннинг қўлидан тортади.)

Бўстон. (қўрқиб кетади). Вой, мен унақа деганим йўқ! Демайман ҳам!

Умидадан паноҳ тилайди. Умида уни қучоқлайди.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

⊙ **Монастирь жойини ўзгартирди.** Грузиянинг Тианети қишлоғидаги Сиони монастири бир минг икки юз йилдан кейин жойини ўзгартириб.., Тбилисига кўчди. Сиони ўрта аср меъморлигининг энг ажойиб дурдоналаридан биридир. Лекин монастирь турган жой янги сув омборининг чегарасига тушиб қолди. Монастирни авлодлар учун асраб қолиш мақсадида уни 1.800 та йирик қисмга ажратиб, Вакс паркидаги музей ҳовлисига олиб келинди, Тез орада монастирь янги жойда қад кўтаради.

⊙ **Бир юз элликка кирган тўти.** Ленинградлик артист Галина Семниченконинг Жако исмли тўтиси бор. 900 кунлик қамални бошдан кечирган бу тўти яқинда бир юз эллик ёшга кирди. Ўша оғир дамларда Жаконинг асосий «овқати» — ёғоч елими бўлган эди. Душман авиациясининг ҳар галги ҳужумидан кейин Жако қайтиб кетаётган самолётларни мазах қилиб: «Теголмадинг, теголмадинг», — деб қичқирарди. Қушнинг қамал давридаги ҳамма одатларидан фақат биттаси сақланиб қолди: у ҳали ҳам парқу ёстиқда ухлашни севади ва ўз бекасидан «тўшак»ка бирон ширинлик келтириб беришни илтимос қилади. «Галюша, Жакошега чой бер», — деб қўяди. У. Жако қамал азобини кўришдан ташқари, иссиқ духовкага кириб ҳам омон чиққан. Йигирма йил бурун уйга тушган ўғрилар тўтини духовкага қамаб кетган эдилар.

⊙ **Ғоят нодир қобилият.** Голландиядаги Утрехт университетининг профессор Тенхав бошлиқ парапсихология институти кўп йиллардан бери Жерар Краузе деган кишининг нодир қобилиятини тадқиқ қилиб келаётган эмиш. Краузе йўқолган болаларни топишда ном чиқарган экан. Қандай қилиб дейсизми? Жуда осон. Одатда, йўқолган боланинг сурати Краузега юбориларкан. Шу суратга диққат билан разм солиб чиққач, Краузе «болани фалон жойдан топасизлар» деса, айтгани тўғри чиқаркан. Шундай бир воқеани ҳикоя қилишади. Бир бола йўқолиб қолибди. Уни ота-онаси ҳам, полиция ҳам тополмабди. Краузега келиб айтишса, у: «Бола фалон дарёнинг бўйида, кўприкка яқинроқ жойда велосипеди билан ёнма-ён ухлаб ётибди», — дебди. Ҳақиқатдан болани ўша жойдан топишибди-ю, аммо у ерда кўприк йўқ экан. Бироқ Краузе кўприкни аниқ «кўрган»лигини айтибди. Шунда архитектура бошқармасига мурожаат қилишган экан, келаси йил худди Краузе айтган жойда кўприк қуриш режалаштирилаётганлиги маълум бўлибди..

КОНВЕРТЛАРНИ ҚАЙЧИЛАГАНДА

Тол билан чинорнинг фарқи не дўстим,
Иккисин тагида теракдай ўсдим.

□

Обдастага сув солиб келгин қўлда сочиғинг бирлан,
Дилрабо суҳбатлар айла мендек ошиғинг бирлан.

□

Киприклар қаламдай санчилди
Қочаётган фикрнинг юрагига қоқ.

□

Мен гугуртман, сен чўпи бўлиб
Ишқаландинг, ёндинг гувиллаб.

□

Пушти товар кўйлак тушса кўзимга,
Қадамимдан олдин юрар юрагим.

□

Момақалдироқ —
қочмоққа ўз аравасига минди.

□

Илҳом эшар апил-тапил
Менда талант анжомини!

□

Эй кўзлари хуморим
Олайтирма кўзингни!

□

Набиралар меҳнатинг ҳиссасин
Писта чақиб эслаб юради.

Атоқли рассом Ўрол Тансиқбоевнинг номи мамлакатимизда машҳур. Унинг «Тоғ йўли», «Оҳангарон-Қўқон тоғ йўли», «Ўрик гуллаганда», «Тоғ қишлоғи. Оқшом», «Чўл оқшоми», «Қайраққум ГЭСи тонгги», «Сирдарё» каби ажойиб асарлари санъат шинавандаларини мафтун этган.

Ўрол Тансиқбоев 1903 йилда Тошкентда ишчи оиласида туғилди. Унинг болалик ва ўсмирлик йиллари Салор бўйларида ўтди, Ўша йиллари буюк санъаткор И. Репиннинг шогирди рассом Н. Розанов Тошкентдаги Санъат музейи қошида бадиий студия ташкил этган эди. Бўлажак рассом дастлаб ана шу студияда таълим олди. Сўнгра Пенза шаҳридаги бадиий билим юртида ўқиди. Шу ерда у ўзининг қалдирғоч асари «Ўзбек портрети»ни яратди. Шундан буён рассом санъатсевар халқимизга ўзининг кўпдан-кўп асарларини тақдим этиб келаётир.

Суратда: Ўрол Тансиқбоевнинг «Тоғ йўли» асари.

● ЙИЛЛАР, ФАКТЛАР, ВОҚЕАЛАР

ДИЛЛАРДАН — ДИЛЛАРГА

Шоҳ ўз элида маълум, ёзувчи барча элларда машҳур дейди халқимиз. Дарҳақиқат, қўлига қалам тутқазган халқнинг ўтмиши, бугуни ва келажаги билан яшаб, уни бадиий гавдалантираётган кўпгина ёзувчиларимизнинг асарлари Ватанимиздан олисларда, жаҳон халқлари томонидан севиб ўқилмоқда.

Санъаткор ёзувчимиз Ойбекнинг «Навоий» романи француз ишчиси, чех зиёлисининг китоб жавонидан ўрин олган бўлса, Абдулла Қаҳҳорнинг «Синчалак» повестининг биринчи нашри талабчан немис китобхонлари орасида «яшин тезлиги» да тарқаб кетганлигидан «Фолк унд Велт» — «Халқ ва дунё» нашриётида иккинчи марта босилиб чиқди. Шароф Рашидовнинг «Бўрондан кучли», «Кашмир қўшиғи», Асқад Мухторнинг «Опа-сингиллар» каби асарлари инглиз, ҳинд китобхонларининг бисотига айланди. Инглиз тилида нашр этилган «Ўзбек шоиралари» тўплами инглизча биладиганларни ўзбек шеърияти намуналари билан ошна қилди. Мазкур шеърлар китобида турли давр ва бугунга мансуб шоираларимиз ижодларидан намуналар берилган.

Узбек ёзувчиларининг чет элларда нашр этилиб, турли тилларда гаплашувчи китобхонларнинг маънавий мулкига айланиб кетган асарлари ҳақидаги рўйхатни яна давом эттириш мумкин. Лекин биз бу ўринда сиз азиз журналхонларни ўзбек адабиёти, унинг машҳур намояндалари ҳақида немис китобхонига кенгроқ маълумот берувчи йирик бир асарнинг мазмуни билан таништирмоқчимиз. «Жаҳон адабиёти қомуси» деб аталган бу китобни Лейпциг Библиография институтининг профессори Герхард Штайнер раҳбарлик қилган илмий ходимларнинг катта бир группаси тайёрлаб, нашр эттирди.

Катта ҳажмдаги мазкур адабиёт қомусида Даниэль Дэфо, Чарльз Диккенс, Жоржи Амаду, Мартин-Андрсен Нексе, Теодор Драйзер, Генрих Ибсен, М. Ю. Лермонтов, Пабло Неруда, Вальтер Скотт, Вильям Шекспир, Рабиндранат Тагор, Лев Толстой, Луи Арагон каби жаҳонга машҳур ёзувчиларнинг ҳаёти ва ижодий фаолияти лўнда ҳикоя қилинади.

Қомусда ўзбек адабиётига доир материалларни Тумбольдт университетининг доктори Дорес Шульц тайёрлаган.

Қомусда Алишер Навоий туғилган ва вафот этган саналар, унинг ижтимоий фаолияти, буюк шоир яратган дурдоналар: «Хазоинул-маоний», «Ҳамса»га кирган беш буюк достон — «Ҳайратул аброр», «Лайли ва Мажнун», «Фарҳод ва Ширин», «Сабъаи сайёра», «Садди Искандарий» ҳақида ҳикоя қилинади.

Алишер Навоий ўзининг «Муҳокаматул луғатайн»ида форс ва чиғатой (эски ўзбек тилларини қиёслаб ўрганганлиги қайд этилган. Лўнда сатрларда «Мажолисун нафоис» китобининг баёни берилади.

Шунингдек, шоирнинг шеър ва достонларининг совет давридаги нашрлари ҳақида маълумот берилган.

«Шоир, олим, давлат арбоби Алишер Навоий, — деб ёзади автор жаҳон адабиёти хазинасини ўзининг ўлмас асарлари билан бойитибгина қолмай, ўзбек, (чиғатой) тилида ажойиб санъат асарлари яратиш мумкинлигини исбот қилди. Бунинг далили — унинг асарлари».

Дорес Шульц ўзбек совет адабиётининг асосчиси Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий ҳақида: «.. Унинг асарлари халқчиллигининг боиси — бой халқ оғзаки ижодини мукаммал билганлиги ва ўзбек адабиётининг энг яхши анъаналарини давом эттирганлигидадир», — деб таъкидлайди.

Узбекистон халқ шоири Ғафур Ғуломга бағишланган саҳифаларда жумладан қуйидаги сатрларни ўқиймиз:

«Узбек классик шеъриятининг билимдони, ўзбек совет адабиётининг йирик намояндаси Ғафур Ғулом поэзияни янги шакллар билан бойитди.-. Социализм ва коммунизм учун, маданий турмуш учун курашда унинг асарларининг зарурати беқиёс бўлди.

Ғафур Ғулом жаҳон адабиётининг буюк намояндалари В. Шекспир, А. С. Пушкин, И. Бехер асарларининг моҳир таржимони сифатида ҳам машҳурдир».

Қомусда Ойбек ва Абдулла Қаҳҳорнинг ҳаёти ва ижоди ҳақида илиқ сатрлар мавжуд. «Кутлуғ қон» фақат ўзбек совет адабиётининг илк романларидан бири, ўзбек прозасинингина ютуғи бўлиб қолмасдан, балки умумсовет адабиётининг ҳам йирик муваффақиятид и р», — деб баҳоланади.

«Навоий», «Олтин водийдан шабадалар», «Қуёш қораймас», романлари ҳақида ҳам илиқ гаплар баён этилган. Шунингдек, Абдулла Қаҳҳорнинг кичик ҳажмдаги ҳикоялар устаси сифатида шуҳрат қозонганлиги ҳам немис китобхонига батафсил изоҳлаб берилган.

«Жаҳон адабиёти қомуси»да қаҳрамонлик эпоси «Алпомиш» (1939 йили халқ бахшиси Фозил Йўлдош ўғлидан ёзиб олинган варианти) ҳақида кенг ҳикоя қилинган.

Ака-ука Гриммларнинг эртаклари ўзбек эркатойлари учун қанчалик марокли бўлса, ўзбек халқ эртаклари ҳам немис болаларига шунчалик қизиқарли. Германия Демократик Республикасида ўзбек халқ эртакларининг қайта-қайта нашр этилиши фикримизнинг далилидир. Қомусда ўзбек халқ эртаклари ҳақида, шунингдек, Насриддин афанди латифалари ҳақида ҳам фикр юритилади.

Китобни нашрга тайёрлаган авторлар Москва, Будапешт, Лондон, Амстердамда, Польша Фанлар академияси, Берлин Давлат кутубхонаси, Лейпциг, Мюнхен, Париж, Анқара ва бошқа турли шаҳарларда сақланаётган манбалардан фойдаланганлар. Китоб адабиёт ишқибозларига яхши совғадир.

Шавкат КАРИМОВ.

КУНЛАРДАН БИР КУН...

⊙ Сергей Михайлович Эйзенштейн урушдан илгари «Мосфильм» киностудиясининг бадиий раҳбари эди. Унинг кабинетига юмшоқ ўриндиқ, стуллар, графин турадиган кичкина доира столча қўйилган бўлиб, ёзув столи йўқ экан. Бир одам Эйзенштейндан бунинг боисини билмоқ учун:

— Принцип юзасидан шундай қилдингизми ё тасодифданми? — деб сўрабди.

— Принцип юзасидан, — деб жавоб берибди улуғ санъаткор. — Амалдорнинг кабинетида одамларни бир-биридан ажратиб турадиган нарса аввало, нима? Стол! Уларнинг ижодий мусоҳаба юритишларига нима халал беради? Стол! Бюрократ қаерда ўтиради? Столда! Шу боисдан столни олдириб қўйдим.

⊙ Ш. деган бир ёзувчи ўзининг дедектив жанрида ёзилган «Хом семиз» китобини Юрий Карлович Олешага тақдим қилибди. Уша ёзувчи эртасигаёқ Олешага телефон қилиб, китобдан неча бетини ўқиганлигини сўрабди.

— Китобингиз беш юз бетдан иборат экан, — дебди Юрий Карлович. — Агар ҳар бетига бир сўмдан берсангиз, охиригача ўқиб чиқишим мумкин. Шартим шу!

Армик Александрович КАПРИЕЛОВ

«Главташкентстрой» партия комитетининг секретари **Армик Александрович КАПРИЕЛОВ** узоқ давом этган оғир касалликдан сўнг вофот этди.

А. А. Каприелов 1925 йилда Озарбайжон ССРнинг тоғли Қорабоғидаги Азёх қишлоғида туғилди. У ўзининг меҳнат фаолиятини 1942 йилда Тошкентдаги авиацион заводида механикка шогирдликдан бошлади. У бу заводда 20 йил ишлади ва корхонанинг бош механиги вазифасигача кўтарилди.

Ишчан ходим, ғамхўр ўртоқ А. А. Каприелов 1962 йилда меҳнаткашлар депутатлари Киров район ижроия комитети раислиги вазифасига кўтарилади, орадан бир йил ўтгач, Ўзбекистон КП Киров район комитетининг биринчи секретарлигига сайланади. Армик Александрович Каприелов Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг инспектори бўлиб ишлади, сўнгра эса «Главташкентстрой» партия комитетининг секретарлигига сайланди.

А. А. Каприелов қаерда ишламасин, ўзининг бутун куч ва қувватини Тошкентнинг экономика ва маданиятини ривожлантиришга, қурилиш ва ободонлаштириш ишига сарфлади.

Армик Александрович катта қалб эгаси, ажойиб инсон эди. У шаҳар активи ва уни таниган барча кишилар орасида катта обрўга эга эди. Ватан уни «Ҳурмат белгиси» ордени билан мукофотлаган.

А. А. Каприелов бир неча марта Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар партия комитети ва Киров район партия комитетининг аъзолигига сайланган, меҳнаткашлар депутатлари шаҳар ва район Советларининг депутати бўлган.

Ғамхўр ва самимий ўртоқ, изчил коммунист, ажойиб инсон, толмас меҳнаткаш дўстимизнинг хотираси қалбларда абадий сақланади.

Ҳ. АСОМОВ, Ш. АҲМАДАЛИЕВА, Л. БАУКОВ, Р. БОБОЖОНОВА, М. ҚУРБОНОВ, В. ОКУНСКИЙ, С. РАСУЛОВ, П. САДИМЕНКО, В. СКРЕБНЕВ, М. ТОЛИПОВ, Н. МАЛИХИН, П. РЕПИН, Э. УМАРОВ, И. МАРЦИНЮК, Г. ЛЕБЕДЕВ, С. НОРҚУЗИЕВ, Г. САРКИСОВ, С. РАҲМАТХУЖАЕВА, Т. АКИМОВА, Т. СОДИҚОВ, О. СОҚИЕВ, И. ТУРСУМЕТОВ, Б. ХАЛИЛОВ, Н. ЗОКИРОВ, Г. АБДУРАСУЛОВ, Т. ЭРГАШЕВ, З. ҚОДИРОВ, М. ЛЕБЕДИНСКАЯ, П. ПОДКОПОВ, М. ХУЖАЕВ, Ж. ШОБУРХОНОВ, А. ҚАЮМОВ, А. УМАРОВ.

А. А. КАПРИЕЛОВНИ ДАФН ЭТИШ КОМИССИЯСИДАН

Комиссия маълум қиладики, А. А. КАПРИЕЛОВ нинг жасади солинган тобут Свердлов номли концерт зали биносига 1967 йил 12 сентябрь куни соат 14 дан 16 гача қўйилади.

Марҳум 12 сентябрь соат 17 да Боткин кўчасидаги қабристонга дафн этилади.

Ер юзаридан

ЧЕТ ЭЛЛАРДА САНЪАТ

ПИКАССО СУРАТЛАРИ БИЛАН ЧАЙҚОВЧИЛИК

Яқинда Лондонда Сотби фирмасининг ким ошди савдоси ўтказиладиган машҳур залида Пикассонинг унча қимматли бўлмаган суратларидан бири сотилаётганлиги эълон қилинди. Савдо вақтида суратнинг сўнгги баҳоси ким ошди йўли билан сотиш тарихида рекорд рақам—саксон минг фунтга етади, деб кутилган эди. Бу суратни ким ҳам олиши мумкин ахир? Миллий галереями? Хусусий коллекцияларнинг эгаларими? Музейлармн? Ҳамма кишилар бу сурат хусусий шахс қўлига ўтади, чунки шу тоифадаги шахслоргина бизнинг кунларимизда шундай катта пулга эга, бунинг устига бу харид капитални фойдали сарфлаш ҳисобланади деган фикрда эди. Пикассо суратларининг пул эквиваленти вақт ўтиши билан оша борадики, лекин камаймайди, деб тахмин қилинмоқда.

Бунгача сал илгарироқ Леонардо да Винчи асарларидан бири умуман улар учун тўланган ҳамма энг юқори нархлардан ҳам қимматроққа-қарийб беш миллион долларга сотилган эди. Нима учун дейсизми? Чунки Леонардо дидлар беқарорлигига дучор бўлган эмас. Бизнинг бойларимиз Италия, Франция ва Фламанднинг санъат усталарини капитал сарфлаш учун энг ишончли объектлар деб ҳисоблайдилар. Капиталистик бозор қандай мушкул аҳволларга дуч келса ҳам тасвирий санъат асарлари ўз қийматини йўқотмайди. Бу ҳозир юқори спекуляция дивидентлари тўлаётган аммо эртага эса инқирозга учраши мумкин бўлган компанияларни четлаб ўтиб, олтин конларининг акцияларини сотиб олиш билан тенгдир Леонардо эса ҳеч қачон инқирозга учрамайди.

Санъат бозорининг бу йилги ким ошди савдосида кўп нарса модага боғлиқдир. Аммо унда «ишнинг кўзини билиб» харид қилиш асосий ўрин тутади. Харид қилинган асар ўн, йигирма, қирқ ёки эллик йилдан кейин ўз қийматини сақлаб қоладими? Гап ана шунда. Ҳозир сунъий равишда жорий этилаётган мода Франция, Америка, Италия ва Англия абстракционистларининг жуда қийматга сотилаётган суратларини харид қилишни талаб этмоқда. Бироқ санъат соҳасидаги бизнесменлар бу суратларнинг «қадр-қиймати» аниқ камаябошлаши билан улардан қутилишни мўлжалламоқдалар. Шу билан бирга бизнесменлардан кўплари бу суратларнинг санъатни булғашдан бошқа бир нарса эмаслигини ҳам тушунадилар.

Бу йилги ким ошди савдосининг яна бошқа бир белгиси—бошқача йўсиндаги бизнес яъни ҳозирги замон санъат усталарининг суратларини қалбакилаштиришнинг авж олиб кетиши ҳам диққатга сазовордир.

Ўтган йил давомида Лондондаги икки йирик—Кристи ва Сотби ким ошди савдо залларида жами қарийб ўттиз миллион марклик санъат асарлари сотилди. Бу улардан 1966 йилда санъат буюмлари Англия экспортининг моддаси сифатида эллик миллион фунтни ташкил этди. Бу рақам ўз экспертлари, даллоллари, галерея ва ким ошди савдоси фирмаларининг ходимларига эга бўлган жуда катта бизнеснинг кенг кўлам олганлигидан далолат беради.

Яқинда «Санди таймс» газетаси бизнес асосидаги «Харидор эҳтиёт бўлиши керак» деган ёзилмаган қоидани анча аниқ таърифлаб берди. Сотувчи,—деб ёзади газета,—нима сотаётгани ҳақида ташвишланмаслиги керак, бу харидорнинг ишидир ва у ўзи сотиб олаётган нарсанинг қалбаки эмаслигини билиш учун кўзини очиб қараши керак.

Қалбаки суратларни сотиш шу қадар кенг тус олдики, Англияда бундай виждонсизлик билан пул топишни ҳеч бўлмаганда қийинлаштирувчи қонунлар чиқарилиши кутилмоқда. Ўтган йил оҳирида Илья Эренбург, «Новое время» журналида Москвада Пикассо суратларининг виставкаси ташкил этилиши муносабати билан «Париж ва Сидней товламачилари унинг ишларини қалбакилаштириб боймоқдалар» деб ёзган эди. Бироқ афсуски ноёб асарларни қалбакилаштириш йўли билан ёлғиз товламачилар бойиётгани йўқ, бу ишда санъат «олами»нинг анча савлатли кишилари ҳам боймоқдалар. Бунга Франциянинг XIX асрдаги машҳур рассоми Коро суратларини қалбакилаштириб пуллашлар мисол бўлаолади. Бир вақтлар «Коро ўз умрида **икки минг** сурат ишлади. Шундан **уч минги** Америкада турибди» деган кесатиқ гап бор эди. Аммо бу сира ҳазил гап эмас. АҚШдаги Кливленд музейи яқинда чет эллардан сотиб олинган ва ўзида сақланаётган Коро суратларидан кўпчилиги рўйи-рост қалбаки эканлигини аниқлади.

Ўша «Санди таймс» газетасидан «қалбаки санъат билан катта ўйин» деган сарлавҳа остидаги жуда катта мақолани ҳам ўқиш мумкин. Бу мақолада Испаниянинг абстракционист рассомларидан бири, Пикассонинг дўсти Миро суратларини қалбакилаштириш тарихи таърифланган.

1960 йилда Лондонда Миро асарларини эслатадиган, аммо автори кўрсатилмаган суратлар ким ошди савдоси йўли билан сотилган. Суратнинг танилган нархи бир фунт-у ўн шиллинг эди. Суратни Лондонда «иш билармон» бўлиб танилган Филипп Ласно сотиб олди. Уч ойдан кейин у бу суратни икки минг беш юз фунтга биржа даллоли Роберт Штраусга пуллади. Бу сафар сурат Миронинг «асл нусха» сифатида сотилди ва унда авторнинг имзоси ҳам бор эди. Бора-бора бу «ноёб» сурат [illegible] машҳур бўлиб қолди, шунга яраша унинг қиймати ҳам ошаборади. Ниҳоят ўтган йил июнида бу суратни тўрт минг етти юз йигирма беш фунтга пулладилар. Уни сотиб олган галерея суратнинг фотокопиясини Миронинг ўзига юбориб, унинг асл нусха эканлигини тасдиқлашни сўради. Жаҳли чиққан рассом фото устига қалам билан чизиб «Бу менинг суратим эмас» деб ёзди.

Мана, ёш француз Пьер Шекрун деган бир киши номи билан боғлиқ бўлган яна бир қалбакичилик ҳангомаси: У 1961 йилда Франция рассомчилигидан яхши хабардор бўлган икки басавлат «ассистент» билан Лондонга келади. «Ассистент»лар Лондон музейлари ва галереяларига борадилар. У ерда йўл-йўлакай суҳбатлашган бўлиб, у ёки бу галерея ўз экспозицияларини француз рассомларидан қайси бирининг асарлари билан тўлдиришни истаётганликларини билиб оладилар. Отелга қайтиб келгач, бу ҳақда Шекрунга доклад қиладилар. У эса Лондон музейларини сақловчиларини энг кўп қизиқтирган Пикассо, Брак, Миро ва бошқа шу каби рассомлар усулида суратлар тайёрлай бошлайди.

Ҳатто авторларининг имзоси қўйилган «Пикассо сурати» йигирма минут ичида тайёрланади. «Ассистентлар» галереяларга қайтиб бориб ўн кун ичида йигирма минг маркалик «ҳозирги замон усталарининг» қалбаки суратларини пуллашга муваффақ бўладилар. Уддабурро ёш француз бу ҳунари билан бир неча йил давомида шуғулланган. У нуқул бир хил қоғоздагина «ноёб» асарлар тайёрлаб, фалокатли хатога йўл қўяди ва фақат шундан кейингина фош этилиб, қамалади. Турма жазосини ўтаб чиққандан кейин эса Парижда каттагина бойлик эгаси бўлиб яшамоқда.

Санъат асарларини қалбакилаштириш юз йиллар билан ўлчанадиган тарихга эга. Бизнинг давримизда ва айниқса 60-йилларда бу бизнес, даставвал бадиий буюмлар билан савдо қилиш ўз-ўзидан жаҳон биржасининг катта соҳасига айланиб қолгани учун ғоят кенг қулоч ёйди. Жаҳон рассомчилик санъатининг асл нусха асарларидан баъзилари музейларимизга ҳадя сифатида берилади, баъзилари эса музей ва галереялар томонидан сотиб олинади. Аммо кўпчилик санъат асарлари шахсий коллекционерлар ва шахсий капитал сарфловчилар иш олиб бораётган ва миллард долларлар билан ўлчанадиган бозорларда муомалада айланиб юрибди.

Пикассо сурати ким ошди залида сотилаётганида қўлдан-қўлгагина ўтиб қолмай, хўжайинини ва йирик капитал сарфлашни ҳам алмаштираётгандек бўлади. Аммо чинакам санъат асарлари санъат бозорларидаги чайқовчилардан, уларнинг жамоат тузумидан ва пулларидан узоқроқ яшаяжак.

Буюк санъат усталарининг ижодиётларидан завқланаётганимизда биз худди ана шуни ҳис этиб турамиз. Ахир биз ҳақиқий санъат биз учун, бизнинг номимиздан ўз тили билан гапираётганини биламиз. Унинг чинакам кучи ва бойлиги ана шундадир. Унга пул ва бойлик орттириш ёт нарсадир. Уни ҳеч ким қалбакилаштиролмайди.

Жеймс ОЛДРИЖ,
инглиз ёзувчиси.
(АПН)

Мотоциклда 14 минг километр

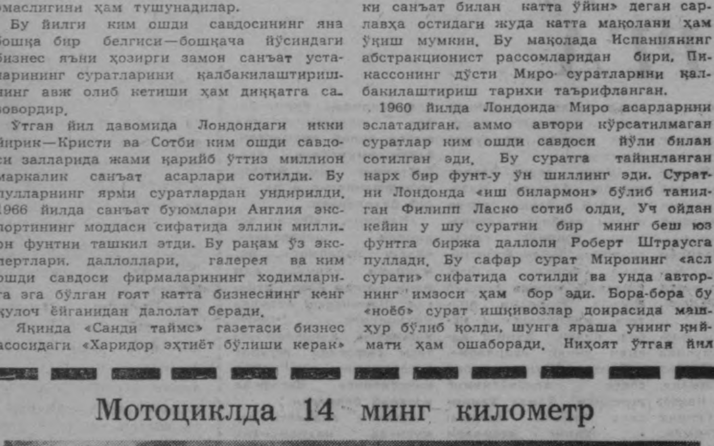

Калининград шаҳаридан август ойининг бошларида эр-хотин Михаил ва Любовь Ивановлар «М-72» мотоциклида мамлакатимиз бўйлаб саёҳатга чиқиб эдилар. Мана, куни кеча улар Тошкентга етиб келдилар. Улар редакциямизда меҳмон бўлдилар. Суратда: Любовь Иванова билан Михаил Иванов.

М. НУРИДДИНОВ фотоси.

СЕНТЯБРЬ ТОМОШАЛАРИ

Тошкентда сентябрь ойи Чехословакия эстрада оркестрининг томошаси билан бошланди. Бугун биз Тошкент эстрада ишқибозларига Свердлов номли театр саҳнасида қандай томошаларни кўришлари ҳақида гапирамиз.

Аргентинанинг «Бағуала» ансамбли ўзининг бугун бошлайдиган томошаларини 14 сентябргача давом эттиради. Ансамбль составида Мария Гомес, Чито Себальос, вокал чолғу асбобларининг «Лос-Тровадорес» квинтети, гитарачилар Карлос Вальехос, Луис Амайя, қадимий музика асбобини маҳорат билан чалувчи Карлос Бен-Поттлар бор.

Тошкентга келадиган «АБС» эстрада коллективига Ангел Влаткович бадиий раҳбарлик қилади. Тошкентлик меҳнаткашлар ансамблининг Сабоҳиддин Курт, Звонко Сишмиш, Вано Стойкович ва Ведо Хамшич каби солистлари ижро этган эстрадаларини тинглайдилар.

Ҳамшаҳарларимиз француз Марсель Марсо, Леин Эскудеро, Пиа Коломбо, Продел каби санъаткорларнинг маҳоратига қойил қолганлар. Бу сафар эса Франциядан таниқли эстрада хонандаси Рози Армен пойтахтимизга меҳмон бўлиб келмоқда.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО ТЎЛҚИНЛАРИДА

11 СЕНТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 «ПРАВДА» газетасининг обзори (ўзбекча).
18.10 Совет композиторларининг романслари.
18.40 **Концерт.**
19.20 «Хайтарма» ансамбли солистларининг концерти (татарча).
20.00 «Терим мавсуми қаҳрамонлари» циклидан эшиттириш (русча).
20.10 СССР халқларининг қўшиқ ва рақслари.
20.45 **«Ижодкорлик самараси»** деган эшиттириш (ўзбекча).
21.00 **Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт.**
21.35 **Медицина темаларида эшиттириш** (ўзбекча).
21.40 Дунё воқеалари (ўзбекча).
21.50 Улуғ Октябрь хроникаси ва сўнгги ахборот (Москва).
22.15 **Рақс куйлари кечаси.**
22.40 «ЗАМОНДОШЛАРИМИЗ. Адабий эшиттириш ўзбекча).
23.20 **Лирик концерт.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 Оркестр куйлари.
19.30 Ўзбек классикларидан. Увайсий ижоди (русча).
20.10 **Ўзбек халқ куйлари.**
20.45 Техника фанлари кандидати Е. Дворцовнинг «Машинада пахта теришнинг афзалликлари» деган суҳбати (русча).
21.00 А. Абдуқодировнинг «ЎЗБЕКИСТОН ОЛТИНИ» деган очерки (тожикча).
21.20 «Юность Узбекистана» радиостанциясининг программаси. Такрорий эшиттириш (русча).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 Совет композиторларининг симфоник асарлари.

12 СЕНТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 **Концерт.**
9.30 **Чанг оҳанглари.**
10.10 Француз қўшиқлари ва куйлари.
10.30 Ўзбекистон композиторларининг симфоник асарлари.
11.10 «Халқ контроли амалда» циклидан эшиттириш (русча).
11.25 **Чолғу куйлари.**
12.15 **Ўзбек куйларидан концерт.**
13.40 Эстрада концерти.
18.00 «ПРАВДА» газетасининг обзори (ўзбекча).
18.10 Спорт эшиттириши (ўзбекча).
18.40 **Куйлардан-куйларга.**
19.20 Қорақалпоқ куйларидан концерт.
20.00 Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги олдидан. «Ижодий меҳнат самаралари» деган эшиттириш (русча).
20.10 Тошкент шаҳар Фрунзе номидаги Маданият уйи вокаль ансамблининг концерти.
20.45 **«Атеистик тарбия — муҳим вазифа»** деган суҳбат (ўзбекча).
21.00 **Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт.**
21.40 **Дунё воқеалари** (ўзбекча).
21.50 Улуғ Октябрь хроникаси ва сўнгги ахборот (Москва).
22.15 **Вальс кечаси.**
22.40 **Улуғ Октябрь 50 йиллиги олдидан.** «Ўзбек хикоялари антологияси». Ш. Сулаймон. «Фотима Содиқова» (русча).
23.20 **Янги Тошкентни қураётганлар учун концерт** (ўзбекча).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

7.15 Қардош республикалар қурувчилари учун концерт.
8.25 Классик куйларни севувчилар учун концерт.
19.00 **М. Горький туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан.** «Италия ҳақида эртаклар», «Она». Радиоинсценировкалар (ўзбекча).
19.30 Белоруссия радиоси ва телевидениеси эстрада оркестрининг концерти.
20.10 Ўзбекистон артистлари ижросида рус композиторларининг романслари.
20.45 «Юность Узбекистана» радиостанциясининг программаси (русча).
21.00 **Р. Толмасов ва Р. Муллақандов концерти** (тожикча).
21.30 Музикали календарь. «Пианиночи Лев Оборин». Туғилганига 60 йил тўлиши олдидан.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

14.00 М. Ашрафий. «ДИЛОРОМ» операсининг монтажи.
17.30 Радиопостановка. «Гайднннинг ёшлиги».

„Зангори" экранда

11 СЕНТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида:
18.00 Телеянгиликлар.
18.20 Совет Армияси жангчилари учун. «Октябрнинг китоб жавонида».
18.40 Эшиттиришлар программаси ва эълонлар.

Ўзбек тилида:
18.50 Ўқитувчилар учун. **Сўз — пионервожатийларга»** деган эшиттириш.
19.10 **«Тўрт танкчи ва ит».** Телевизион бадиий фильмнинг 7-серияси.
20.00 Телеянгиликлар.
20.15 **«Чимкент области чорвадорлари ҳузурида».** Қозоқ тилида эшиттириш.
20.30 «Октябрь» программаси. **«Пахта мустақиллиги учун кураш».**
21.00 **Телевизион театр. А. С. Пушкин. «Анжелло».**
21.40 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун. **«Оқ олтин» карвон-карвон.**
21.55 «26-ОТИЛМАСИН». Бадиий фильм.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида:
18.00 Болалар учун. **«Беш йиллик ҳақида ҳикоялар».**
18.20 **«Кимё оламида».** Илмий-оммабоп фильм.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

19.10 «Молдавия Москва билан хайрлашади». Москвада Молдавия ССР кунлари ҳақидаги якунловчи эшиттириш.
19.30 «Рассом устахонасида». РСФСРда хизмат кўрсатган рассом А. Ф. Бурак ҳақида эшиттириш.
20.00 Эфирда «Молодость». «Қишлоқ ошпазларининг конкурси».
20.30 Халқ тасвирий санъати усталари.
21.00 Телеянгиликлар.
21.10 **Ф. Э. Дзержинский туғилган куннинг 90 йиллигига бағишланган эшиттириш.**
21.40 **КПСС Марказий Комитети Тезислари.**
21.55 **Д. Фурманов. «ИСЁН»** телеспектаклининг премьераси.
23.30 Телеянгиликлар.
24.00 Москвада Украина ССР ҳафталигига телевизион эшиттиришлар анонси.
00.10 **«Жасорат».** Телевизион альманах.
01.00 Москва эшиттиришларининг охири.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ

Қирғиз тилида:
18.00 Телеянгиликлар.
18.15 **«Халқ бахти учун курашганлар».** Ф. Э. Дзержинский туғилган куннинг 90 йиллигига бағишланган эшиттириш.
18.30 Бадиий фильм.
20.10 Эшиттиришлар программаси.

Рус тилида:
20.15 Телеянгиликлар.
20.30 «Кругозор» публицистик клуби.

12 СЕНТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида:
17.55 Эшиттиришлар программаси.
18.00 Телеянгиликлар.
18.20 **«Алло, Тошкентдан гапирамиз».** Репортаж.
18.40 «ТУННЕЛЬ». Бадиий фильм.
20.15 Эшиттиришлар программаси ва эълонлар.

Ўзбек тилида:
20.25 Телеянгиликлар.
20.45 **«Тўрт танкчи ва ит».** Телевизион бадиий фильмнинг 8-серияси.
21.35 **«Афсона ва куйлар».** Музикали эшиттириш.
22.15 ЯРИМ АСР ЙИЛНОМАСИ. **«Биринчи ўзбек овозли фильмлари».** Киноэшиттириш.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида:
17.55 Эшиттиришлар программаси.

Рус тилида:
18.00 **«Иккинчи истеъдод».** Адабий эшиттириш.
18.20 **«Биз шундай хизмат қилган эдик».** Илмий-оммабоп фильм.
18.40 Ўқув эшиттиришлари программаси. Ўқитувчилар учун консультация. **«Мактаб маорифи вазифалари».**
19.15 Ўқувчилар учун. **«Онлавий квартет».**

МОСКВА КЎРСАТАДИ

19.35 Эшиттиришлар программаси.
19.40 Москвада Украина ССР ҳафталигининг очилиши.
21.00 Телеянгиликлар.
21.20 Карл Маркс «Капитал» китобининг биринчи томи нашр этилганига 100 йил тўлишига бағишланган эшиттириш.
22.30 **«Ярим аср йилномаси.** Телевизион кўп серияли ҳужжатли фильм. «1933 ЙИЛ».
23.30 Телеянгиликлар.
24.00 «ФРО». Бадиий фильм.
01.00 Москва эшиттиришларининг охири.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ОЛМАОТА КЎРСАТАДИ

«Курдастар» ижодий бирлашмаси
«Овул ўтлари» программаси
18.00 «Бизнинг овул кишилари». Телерепортаж.
18.10 Болалар учун. **«Уйлаб топ»** ва **«Балкурак»** деган концерт.
18.45 **«Олтинд а н »** деган эшиттириш.
19.15 Киноочерк.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида:
19.30 Эшиттиришлар программаси.
19.35 Телеянгиликлар.
19.45 Болалар учун. **«Сенинг тенгдошларинг»** деган эшиттириш.
20.10 **«Париж — Москва».** Ҳужжатли фильм.

Рус тилида:
20.30 **«Цирк майдонида».** Концерт.
21.15 Телеянгиликлар.
21.25 А. С. Пушкин. **«Пиковая дама».** Фильм-опера.

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА—13/IX да **Фарҳод ва Ширин** (қишки бинода).

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА—12/IX да **Қутлуғ қон,** 13/IX да **Сўнгги қурбон.**

Кино театрларда

12 СЕНТЯБРДА
ҚИШКИ БИНОДА

Золтан Карпатининг тақдири—«ЎЗБЕКИСТОН», «МОСКВА», «ВОСТОК» «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (1-залда, тоқ соатларда).

Шох Султон ҳақида эртак—«ЧАЙКА» (эрталаб соат 10 да, кундуз 12, 2, 4, да), САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Такарацуки қизлари—ТЕЛЬМАН номли, НАВОИЙ номли.
Золтан Карпатининг тақдири—«ФЕСТИВАЛЬ».
Ганга ва Жамна—«ВАТАН».

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИ
ТЕЗ КУНДА
1967-1968 йилги
МАВСУМИНИ ОЧАДИ
Билетлар сотилмоқда.

1967 йил 22 сентябрь кундуз соат 2 да А. С. Пушкин номли Тил ва Адабиёт институтининг (Гоголь кўчаси, 70 уй Катта конференц залида) илмий совет мажлисида филология кандидати илмий даражасини олиш учун:

Ғофурова Г. «Ўзбек ва рус адабий алоқаларига доир (ўзбек тилидан русчага бадиий таржима масалалари» деган темада;

Хайитметов К. «Ҳозирги замон ўзбек тилида инверсия» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан ЎзССР Фанлар Академиясининг асосий библиотекасида (А. Тўқай кўчаси, 1 уй) танишиш мумкин.

ОБУНАЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

«Огонёк» журналининг адабий иловасига 1968 йил учун қуйидаги ёзувчиларнинг асарларига

ОБУНА БОШЛАНДИ

Маяковский В.—8 томли, нархи 7 сўм 20 тийин.
Гоголь И. В.—4 томли, нархи 3 сўм 60 тийин.
Тургенев—6 томли, нархи 5 сўм 40 тийин.
Пушкин А. С.—6 томли, нархи 5 сўм 40 тийин.

Обуна ҳар бир асарга алоҳида олинади.

Ўзбекистон ССР Алоқа Министрлиги. «Союзпечать» бошқармаси.

«УЗЭНЕРГОСБИТ»

электрдан фойдаланганлик учун счёт ёзиш ўзларига топширилган кишиларга таклиф қиладики

ЭЛЕКТР УЧУН

ҳар ойнинг 1 кунидан 11 кунигача счёт ёзиб тегишли пулни Госбанкнинг кирим омонат кассаларига тўласинлар.

Ўтган вақт учун ҚАРЗЛАРИ БЎЛГАН абонентлар уни дарҳол тўлашлари лозим.

Счётлар ўз вақтида тўланмаса электр огоҳ қилинмасдан узиб қўйилади.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 бет

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари—33-29-33, 33-29-09; масъул секретарлар—33-27-22; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари—33-29-42; санъат, қурилиш ва транспорт бўлими—33-27-03; адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари—33-29-55; хатлар ва оммавий ишлар, физкультура ва спорт бўлимлари—33-29-70; фан ва [illegible] бўлими—33-27-57; ахборот бўлими—33-65-57; эълонлар бўлими—33-81-42.

11 сентябрь, 1967 й. Р. 01217. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети биргаланган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64579. Нашр № 3005.